

MUTRIKUKO HERRI-ALDIZKARIXA
2009ko maiatza 84. zenb.

KALAPUTXI

ARNOKO
V MENDI LASTERKETA
JUAN MARI BERNABERI
OMENALDIA
ESNEAREN
PREZIOAREN
GORABEHERAK

saltsa
askotako
perrexila

ARANTZA
UGARTE

1- Aurpegi eta gorputzeko tratamenduak

2- Masajea :

- Estetikoa
- Terapeutikoa

3- Drenaje linfatikoa

4- Depilazioak :

- Beroa
- Hotza
- Elektrikoa
- Laserra

5- Pedikura - Manikura

6- Makillajeak

7- Mikropigmentazioa

8- Hidromasajea

9- Kontsulta medikoa

10- Dietista

Azken teknologiak
zure eskura.
Gorputzeko eta aurpegiko
tratamenduak;
Zelula erregeneratzailea,
Laserra.

ZATOZ
EMAITZA
TABARMENA DALL
PROMOZIOAK
DITUGU ZUREZATU

Estetika eta Terapia Institutoa

Zeure gorputzeko azal
goxoaz gozatzeko
gorputzeko edozein
ataletan
depilazio azkarra,
progresiboa eta
segurua

LASERRAREN
PLAZERRA
PROBA EZAZU!

ESKAITZA BEREZIAK!

Beheko Plazan, 5
Tlfnoa.: 943 60 42 29
20830 Mutriku

artizar

San Agustin, 10 behea MUTRIKU

943 603 655

masajeak baino askoz ere gehiago

Kalaputxi hilabetekaria

Argitaratzailea:

Karenka komunikazio elkarte
Barrenkale 12, behe
20830 MUTRIKU

Telefona: 943 603468 / 635 748 393

e-maila: kalaputxi@topagunea.com

Laguntzailea: Mutrikuko Udala

Tirada: 2.200 ale

Lege Gordailua: SS-787/01

ISSN: 1579-4792

Inprimategia: GERTU. Oñati.

Banaketa: Mutrikuko Institutuko
azken mailako ikasleak

Kalaputxi ez du bere gain hartzen aldizkarian adierazitako esanen eta iritzien erantzunkizunik.

Eskerrak ematen dizkizue aldizkari hau kaleratzea posible egin duzuen guztioi

**Mutrikuko Udaleko
Euskara Batzordeak
diruz lagundutakoa**

**Gipuzkoako Foru Aldundiak
diruz lagundutakoa**

**EUSKO JAURLARITZA
GOBIERNO VASCO**

**Kultura Saileko Hizkuntza Politika-
rako Sailburuordetza
diruz lagundutakoa**

a u r k i b i d i a

Informaziua	4
Zeuk esan	5
Puri-purixan Behi-esnearen inguruan	6-7
Bi hitzetan	8-9-10
HITZA egunkariko berrien bildumatxoa	11
Lan giruan Basoko lanak	12-13
Karenka Arantza Ugarterekin hizketan	14-15
Kirola Arnoko V. mendi lasterketa	16-17
Gizartia Juan Mari Bernberi omenaldia	18-19
Bertsoak Bertso sariketak 25 urte	20-21
e-gazte! Xalbador, Urepeleko artzaina	22-23
Zorion agurrak	24
Argazki zaharrak	25
Agenda maiatza-ekaina	26

EDITORIALA

BEHARREZKOA DUGU HITZA

Aurreko asteetan jakin dugu HITZA hain beharrezko dituen dirulaguntzarik ez duela izango 2009 urtean Lea Artibai eskualdeko herriek osatu-tako mankomunazgoaren aldetik. Zalantzarik gabe, berri txarra, egunero-egunero gure inguruetakoa informazioa euskaraz jaso nahi dugunontzat.

Zorionez, gure herrian hasiera-hasieratik garbi izan zen horrelako helburua zuen produktuak izango zuela laguntza, eta halaxe izan du, urtero-urtero. Izan ere, denok ari bagara euskarari esparru berriak eskaini nahian, denok ari bagara esaten euskaraz bizi nahi dugula, behar-beharrezkoa dugu HITZA edo hori bezelako produktu bat.

Lea Artibai eskualdeko datuak hartuta, komunikabideen hedadura neur-tzen duen CIES erakundeak adierazitako datuen arabera, eskualdean egunkari irakurriena HITZA da, El Correo español egunkariaren aurretik. Gure herriko daturik ez dugu ezagutu, baina Diario Vascoren aurretik ez badago, hortxe-hortxe ibiliko bide da.

Datu hotz horiek kontuan hartuta, esan daiteke herritarrek HITZA erabili egiten dutela eta beharrezko dutela euskaraz bizi nahi izate horretan. Tamalez, erakunde batzuk ez datoz herritar gehienen beharrekina bat. Itxaron dezagun, gur egun laguntzarik ematen ez dutenek helburuak eta lehentasunak berrikusten badituzte aldaketarik izan baitaiteke. ✕

intereseko telefonoak

OSASUNA

Anbulatorioa (Osakidetza).....	943 60 43 00
DYA zentrala.....	943 46 46 22
Mendaroko ospitala.....	943 03 28 00
Odol emaleen taldea.....	943 60 39 30
Javier Otxagabia botika.....	943 19 50 26
Lon Apraiz botika.....	943 60 32 50
Larrialdiak.....	943 46 11 11

ADMINISTRATIO BULEGOAK

Udaltzaingua.....	943 60 70 48
.....	679 16 25 00
Udaletxea.....	943 60 32 44
Turismo bulegoa.....	943 60 33 78
Posta zerbitzua.....	943 60 30 44
Bake Epaitegia.....	943 60 70 49
Itsas etxea.....	943 60 34 00
Ur patzuergoa.....	902 30 22 22
Mankomunitatea (trasteak eta zaborrak)	
.....	943 70 07 99
Alde Zaharra eraberritzeko zerbitzua.....	943 60 34 18

IKASKUNTZA-IRAKASKUNTZA

Goizeko Izarra ikastola.....	943 60 36 75
San Miguel ikastetxea.....	943 60 31 95
Mutrikuko Institutua.....	943 60 36 27
Udal euskaltegia.....	943 60 30 94
Musika eskola.....	943 60 37 80
Haur eskola publikoa.....	943 60 41 19

GIZARTE ONGIZATEA

Gizarte Ongizate zerbitzua.....	943 19 50 81
Anai Arte jubilatuen egoitza.....	943 60 34 10
Mikel Deuna zaharren egoitza.....	943 60 38 71

ZERBITZUAK

Pesa.....	902 10 12 10
Eusko Trenbideak.....	902 54 32 10
Loiuko aireportua.....	905 50 50 05
Hondarriako aireportua.....	943 19 23 47

BESTE BATZUK

Liburutegia.....	943 60 41 82
Kiroldegia.....	943 60 31 75
Gasolindegia.....	943 60 32 10
Miruaiz Frontoia.....	943 60 46 79

Autobusak

MUTRIKU – DONOSTIA – MUTRIKU

Mutrikutik	Astegunak	7:00 / 10:00 / 13:30 / 19:30
	Zapatuak	10:00 / 16:30
	Jai egunak	10:00 / 19:30

Donostiatik	Astegunak	8:00 / 11:30 / 14:30 / 20:30
	Zapatuak	11:30 / 19:30
	Jai egunak	11:30 / 20:30

MUTRIKU – BILBO – MUTRIKU

1. BIZKAIBUSen autobusa hartu Ondarroan:

> **6:10**ean hasi eta 20:10 arte, orduro. > **6:40**ean hasi eta 19:40 arte, orduro.

2. PESaren autobusa hartu Eibarren, haraino Euskotrenen

DEBARA

Astegunetan: 7:15etik 21:15era orduro / **Jai egunetan:** 8:15etik 21:15era, orduro

ONDARROARA

Astegunetan: 6:55etik 20:55era, orduro / **Jai egunetan:** 7:55etik 20:55era, orduro

Trenak

Tren guztiak, adierazitako lehenengo ordutik aurrera, **ORDURO**

DEBA – DONOSTIA – DEBA

Debatik	6:44-7:44-...-21:44
Donostiatik	5:47-6:47-...-20:47
Jai egunetan	8:44etan hasiko dira

DEBA – BILBO – DEBA

Debatik	6:43 -7:43 -...-20:43
Bilbotik	6:00 -7:00 -...-20:00
Jai egunetan	8:43etan hasiko dira

DEBA – EIBAR – DEBA

Debatik	6:43 / 7:43 / ... / 21:43	Jai egunetan, 8:43etan hasiko da
Eibartik	6:13 / 7:13 / ... / 21:13	Jai egunetan, 8:13etan hasiko da

Zaintzako Botikak (Mutriku – Deba)

MAIATZA

22etik 24ra	M. Cristina Riveiro (zapatu goizean, J. Otxagabia)
25etik 28ra	Javier Otxagabia
29tik 31ra	Lon Apraiz

EKAINA

1etik 4ra	M. Cristina Riveiro
5etik 7ra	Amaia Zalduegi (zapatu goizean, Lon Apraiz)
8tik 11ra	Lon Apraiz
12tik 14ra	Javier Otxagabia
15etik 18ra	Amaia Zalduegi
19tik 21era	M. Cristina Riveiro (zapatu goizean, J. Otxagabia)

APRAIZ.....	630 05 50 97	ZALDUEGI..	669 26 22 01
OTXAGABIA..	689 58 57 59	RIVEIRO.....	667 33 88 90

ERAIKUNTZAK

SAGARMÍÑA, s.a.

ETXEGINTZA ETA BERRIKUNTZA

San Agustín kalea, 11 - Tel eta Fax 943 60 41 89
Posta kutxa: 71 - MUTRIKU (Gipuzkoa)

MUTRIKUTIK ZERURA

Maiatzaren batean, langilearen egunean, jaia zela ta bi neska donostiar etorri ziren Mutrikura, ez zuten ezagutzen eta harrituta geratu ziren, euren esanetan. Herri oso polita eta toki soragarriak aurkitu zituzten, eta ahalik eta agudoen bueltatzeko asmoarekin joan ziren.

Handik hamar minutura, mutrikuar batekin topatu nintzen Atxukalen, eta hasi ginen hizketan, eta berriz bueltau nintzen errealtatera: "Mutriku ezin da negoziarik ipini, ez dago lanposturik, lotarako herri bat besterik ez da izango etorkizunean, inbidia asko eta laguntza gutxi, portua lotsagarri, eta, nola ez, udaletxe honekin dena gaizki besterik ezin da egin, danak igualak, eta abar, eta bar, eta ora pro novis...".

Eta horrelako bi ikuspuntu argi ikusita (kanpokoena eta herritarrena, txuria eta beltza) gogoratu nintzen ijituaren txistearekin: "Zuk esan astoak ez duela aginik eta erren dagoela, eta berehala salduko duzu!".

Mutrikuar maiteok Mutrikuren arazoak mutrikuarren arazo dira. Mutriku betikoa da, gure herria, gure erreferentzia, gure kabia eta gure bihotzaren zati bat.

Badakigu batzuek autoestima lurra jota dutela, eta besteena ez dela koeteak botatzeko. Ikusi dugu, eta sufritu ere bai, bata besteari kritika gogorak eta mintsuak egiteko gai gerela, (egia esanda, bizkarrera gehiago aurpegira baino) eta horretan indar asko galdu dugula, baina ordua ailegatu dela denon artean Herri honi bultzada bat emateko. Ahal duenak ahal duena jakinda, denok banatzen bagara, oso lantsua izango da berriz txalupa martxan ipintzea, eta gero arrantzan egitea.

Orain ulertu egin behar dugu oraingo egoera, etorkizunak ekarriko digun egoerari aurre egiteko. Errazena beti izango da udala kulpaz betetzea, (baina teoriarik Udala danok gara, eta hala izan behar du litzateke praktikan ere). Aurreiritziak laga bazterrean, lagundu laguntza behar duenari, eta kritikatzeko denon konstruktiboa izan dadila.

Ea denon artean Mutriku zeru bihurtzen dugun, Donostiako neskek esan zuten bezala, eta bueltatzaen direnean ea denok ikusten ditugun.

Gora Mutriku eta mutrikuarrek

ESKERRIK ASKO, MENDIZALEOK

Omenaldia egin diozue osabari, eta pozteko gaude bernabetarrok. Izan ere, pertsona batek herriaren omenaldia jasotzen duenean, pentsa daiteke pertsona horrek egin duela zerbait herriaren alde. Eta osabaren kasuan badakigu hori horrela izan zela, bueltan ezer espero izan gabe gauzak egiteko prest daudden horietakoa baitzen bera ere.

Han izan ginen, lehenengo Arnoko gurutzearan, gero Arnoko aterpean, Apainen eta Apaingo amabirjinaren aurrean ere bai, eta momentuoro izan genuen gogoan osaba, Juan Mari, Bernabe, modu horietan guztietan deitzen baiken. Biziko balitz, ez zen gustura izango, seguru, ez zitzaizkioke gustatzen horrenbeste jenderen artean ibiltzea, are gutxiago protagonista bera izatea. Baina harro bai, harro egongo litzateke bere "kulpaz" horrenbeste jende Arnon ikusita. Harro baitzegoen Euskal Herriko mendirik ederrena gure herrian edukitzeaz. Ez zeukan, ez, Arno saltzeko. Umetan ere, harro-harro irakatsi zigun oraingo Eusko Trenen lehenengo lokomotora batek Arno izena zuela, edota Bilbon Arno izeneko kalea dagoela... eta beste hainbat eta hainbat kontu Arnori buruzkoak, eta gehiago ere bai, jakina, horixe baitzen bere abilitaderik handienetakoa: irakastea, ez zekienari gauzak aditzen ematea.

Apainen berrehun bat lagun (lagun batek eman zidan zenbaki hori) ikustea pozgarria izan zen niretzat. Ikustea bateko eta besteko jendea zegoela, herrikoak eta kanpokoak, jende edadetua eta gaztea zegoela, gaztetako lagunak eta lagun gazteak zeudela, kargudun jendea eta jende xumea zegoela... Horiek guztietako bakoitzak Bernaberekin izango zuen pentsamendu bat hartu izan banu, liburu politikak irtengo zigun... Nik behintzat nire pentsamenduak izan nituen, bost bat urterekin Arnoko gurutzeraino aurrenekoz osabaren lepo gainean igo nintzenekotik hasita.

Amaitzeko, eskerrak eman nahi dizkizuet Juan Marirekin gogoratu zineten guztioi, eta eguna antolatu zenuten guztioi ere bai. Andra bati entzun nion moduan, hori eta gehiago merezi zuen Juan Marik, eta egia da hori. Horregatik hartuko dut nire eguneroko pentsamenduetan, beste batzuen artean, bere oroitza gabe egunero-egunero elikatzeke eta nire bizitzan oso presente izan dezadan.

Bernabeneko Joseba

EGON ZAIN!

Lehenengo egunean ama Bilbora joan zen medikuarenera. Beste gauza askotara ere joaten gara mutrikuarrok Bilbo alde- ra: ikastera, erosketak egitera, zinera, Athleticeko partidua ikustera...

Horretarako, erakundeek aholkatzen duten bezala, garraio publikoa erabiltzen da gero eta gehiago, eta amak horrelaxe egin zuen. EuskoTren hartu eta Ondarroara, han Bizkaibus hartu eta Bilbora joateko. Ondo, ezin kexatu.

Kontua da egun hartan bederatziak eta hamar aldera deitu zidala amak Ondarroatik: Heldu zirela, baina EuskoTreneko autobusak musu punta aurrean ihes egin zela, eta bila joateko. Amaren bila joan nintzen eta, jakina, amarekin batera, beste hiru mutrikuar ere ekarri nituen herrira, autobusak ihes egin zielako.

Nik, inozoa, pentsatu nuen egun bateko kontua izango zela, kasualidadea. Bai zera! Kasualidade hori askotan, egunero errepikatzen dela jakin nuen, eta hau idaztea erabaki nuen, mutrikuarrei horren aurrean ez isiltzeko eskatzeko.

Konponbideak ez badatoz, geu saiatu beharko gara arazoak konpontzen. Nola? Nik proposamen bi: Lehenengoa. Bilbora joateko asmotan EuskoTrenen bagoaz Ondarroara, joaneko bidaian txoferrari eskatu Bilbotik bueltan datorren autobusaren zain egoteko, mese- dez (mesedez eskatuta kasurik egiten ez badute, ikusi beharko da nola eskatu). Bigarrena. Ondarroatik Mutrikura etortzeko EuskoTrenen autobusean sartuta bagaude, eta ikusten badugu Bilbotik datorrenari ihes egin behar diola, txoferrari zain egoteko eskatu, dena ere bi minutu izango dira eta. Txoferrari autobusean goazen guztiok eskatzen badiogu, beharbada indar handiagoa izango du gure eskariak.

Ba horixe, zain egon dadila herritarren zerbitzurako dagoen autobusa, eta txoferra ere bai!

Andiko

**Herri osoaren aurrean
adierazi nahi duzuna
adierazteko txokoa**

bidali zure idatzia:

kalaputxi@topagunea.com

edo

Luardo etxea, behea

ESNEAREN PREZIOA, BEHERA ETA BEHERA, baina behiei jaten ematen segitu behar!

Hor ikusi ditugu baserritarrak kalera atera eta protestaka: Donostiako kaleetan esnea oparitzen zioten jendeari. Batzuk gustura joango ziren etxera litro esnea opari jasota; bakarren bat, ordea, ederki harrituko zen esnearekin batera banatzen zuten informazioa ikusita: litro bat esne ekoiztea 0,38euro kostatzen zaie guztira (pentsua, artoa, alpapa, ura, argindarra, albaitariak, soldat...), ordaindu, berriz, 0,32euro baino ez diete ordaintzen. Agian, Plaentxiko torlojugilearen kontuak ateratzen ote dituzten-edo pentsatuko du irakurleren batek.

Hiru dira gure herrian esnea ekoizten duten baserriak: Agerre-Mijoa, Arantzamendi eta Zalbide. Kalaputxik gora egin du hegan eta Arantzamendin izan da Jose Angel Maixa eta Juanjo Ollokirekin berriketan eta kontuak ateratzen. Hona hemen zenbakiak:

URTEA	ESNEA	PENTSUA
2006 (batez beste)	52,5 pzta.	32 pzta.
2007ko ekaina	53,4 pzta.	36 pzta.
2007ko iraila	74,7 pzta.	42 pzta.
2007ko abendua	78,7 pzta.	44 pzta.
2008ko ekaina	69,0 pzta.	48 pzta.
2008ko azaroa	65,0 pzta.	42 pzta.
2008ko abendua	61,0 pzta.	41 pzta.
2009ko otsaila	60,0 pzta.	39 pzta.
2009ko martxoa	56,6 pzta.	39 pzta.

Zein egoeratan harrapatu zaituzte prezioen jaitziera honek?

Osteango inbertsioak dexente ordainduta geneuzkan, baina txapazko teilatua dena uhertuta geneukan eta oraintxe, martxoan, teilatua aldatu dugu. Horrekin 40 bat milioiko zuloan sartu gara. Gero, gainera, 5 urte gerran pasa ondoren, iazko udan azkenean ailegatu ginen akordio batera eta 30 milioi eman behar izan dizkiogu banandu den beste sozioari. Beraz, lehengoak ia tapatuta geneuzkanean, zulo ederrean sartu gara, eta justu etorri zaigu ginetik prezioen harrikada hau. Itotzeko moduko egoera; espero dezagun, baina, ez duela luze joko honek!

Zenbat abelburu daukazue?

Hemen guztira 330 bat dira, horietatik 160 bigak; denak etxean hazitakoak. Bigak hazi egiten ditugu eta idiskoak,

berriz, txiki-txikitan saldu. Oso merke saltzen dira, aspaldi dabilta 60 eurotan hilabeteko txahalak. Pentsuaren igoera eta *mihi urdinaren* gorabehera hori izan zenean, txahalaren prezioa izugarri merkatu zen. Haragiaren kontsumoa ere asko jaitsi da azken urteotan. Gero, gasoilaren igoera eta dena. Kontsumoa jaitsi egin da eta merkatua aseta dago, eta haragiak ez du bat ere gora egiten. Txahalak gizentzeko granja pilo bat hustu egin dira.

Eta jana, zer? Ez dituzue larrera ateratzen?

Larrera, antzuak eta bigak; momentuan esnerik ematen ez dutenak; baina, gainera, pentsua ere eman behar zaie aparte; eta neguan, denak barruan sartu behar. Pentsuaz gain, alpapa eta artua (txikitutako landare osoa) ematen diegu. Artoa Uruñetik ekartzen dugu, eta gasoila igota zegoenez, horrek ere gora egin zuen. Alpapa, berriz, Arabia Saudira eramaten omen dute, barkuak eta barkuak omen doaz Katalunian kargatuta, eta kriston tira daukanez, alpapa zerutik dago. Beste proteina bidea soja da, baina soja amerikarrek kontrolatzen dute, eta kiloko 55-60 pezetatan dago.

Nondik dator esnearen prezio-jauste hau?

Ez da hemengoa bakarrik, toki denetakoa izan da. Frantziatik dator gehienbat. Azkenean, merkatua mundu osokoa da, baina hemen eragaiten duena Frantzia da. Frantziak merkatzen du esnearen prezioa zeren eszedentarioa baita, eta daukan gehiegizko produkzioaren arabera eragiten dio prezioari. Hango eszedenteak Espainian ondo

**Azken hiru urteotan,
%60 jaitsi dira irabaziak**

ZUTABE
sukaldeko altzariak

OSQ
arraztegia

-dekorazio proiektuak
-sukaldeak
-ateak
-leihokak
-egurrezko lurrak
-neurriko altzariak
-gremioen koordinaketa

Artibai kalea · ONDARROA · 94 683 02 29 · zutabesukaldeak@euskalnet.net

MUTRIKUKO TANATORIOA

Ntra. Sra.
de Begoña
EHORZKETA

Iriagirre z/g

Tel.: 646 351 352 - 943 60 47 78
943 20 10 95 (24 ordu)

absorbitzen badira, esneak prezio ona egiten du, baina hango eszedenteak gehiegizkoak badira... Eta horixe gertatu da: gehiegi produzitu eta, gainera, jendearen kontsumoa jaitsi egin da. Interesak igo, gasoila igo eta beste hamaika gauza, eta jendeak astean esne-kaxa bat gutxiagorekin pasatu ahal badu... Kontsumoa jaitsi eta ekoizpena igo, azkenean, txoke bat egon da.

Eta Iparlat eta Kaikuren arteko kontu hori?

Guk Kaikuri saltzen diogu esnea. Baina hori gerra komertzial bat izan da, Mercadona supermerkatu kate handiak eragindako gerra.

Sekula pentsatu duzue esnea zuzenean saltzerik?

Hor arazo asko daude Sanidade aldetik-eta. Gaurko existentziatara egokitzeke, inbertsio handiak egin beharko lirarteke, eta lana ere gehiago. Beste aktibitate batean sartzen zara eta inbertsio handiak eskatzen ditu. Bestela ere nahikoa lan daukagu! Gerora, ba, ez dakigu.

Ikusten da kalean ere ez dagoela esne gordina hartzeko intentziorik. Esne hori egosi egin behar da, gasa gastatzen da, gero ontzia garbitu behar... Oraingo gazteek, gainera, ez dute ikasi etxean esnea egosten. Zuk pentsatu harategietan ere nola dabilzan dena preparatuta eta enbasatuta saltzen. Etxera joan, plateran ipini, mikrouhinean sartu eta berotu. Hortik atera kontuak!

Ni zortzi urterekin hasi nintzen esne-partitzen amarekin

Beltza, beltza da egoera

—esan digu Jose Angelek— eta 28 urte arte ibili nintzen. Ea Mutrikun zenbat baserri ibili garen esne-partitzen, eta orain ez dago inor, bakarra, eta bera ondarrutarra! Baina, ez, jendea errazera joan da eta, gero, halaxe ikasi dute gazteek; eroso da dendara joan eta aste osorako esnea erostea! Aparte, lehen krisian zaudenean, berriz ere inbertsio gehiagotan sartzeko gogorik ere ez.

Momentu honetan galerak dituzue, baina zenbat denbora egon liteke galtzen?

Ba, harapatzen zaituen egoeraren arabera. Horrela segitzen badio, esaten dute aurtengo urtea amaitu baino lehen baserri bat baino gehiago manko gledituko dela.

Kazetari batek galdetu omen zion Abelur gure elkarteko ekonomialariari ea ez al zen hobe ixtea. Bai, lantegi bat balitz! Entxufeak atera, atea itxi eta hor gelditzen da sei hilabete barru gauzak hobera egiten badute martxan jartzeko. Baina behiek egunero jan behar dute, zer egin behar duzu, hiltegira bota behiak? Eta zorrak badauzkazu, zer konpontzen duzu? Ganadua ez da torlojuak bezalako, kate luze bat da: hazia ipini, hazi...

Azkenean ipin ezazu zera —dio Juanjok, irribarrez— baserriarrak beti izan garela negartiak, eta igoal-igoal segitzen dugula! ✕

Vitoria Optika
OPTIKARI - OPTOMETRISTA

- > Graduazibak eta audiometriak etxean bertan ere egiten ditugu.
- > Audifono digitalak, audifono analogikoak, osagaiak...
- > Eguzkitarako osagarriak...
- > Ikusteko laguntza bereziak...

Ipar kale, 1 - ONDARROA Tel: 94 613 41 38 - mvitoria@cnoo.es

AIBOKA
KAFETECIA - OKINDECIA

Domingo Ibaibarriaga, 5 - Tel. 943 60 46 73 - MUTRIKU

AKELARRE ANTZERKI TALDEAK EUSKADI ORDEZKATUKO DU

Zorioneko dago Marisa Martinezek zuzentzen duen Akelarre Antzerki Taldea, izan ere, Mutrikuko Institutuaren ize-
nean Euskadiko Autonomia Erkidegoaren ordezkaria izango baita Estatu mailako Buero Sarietako VI. edizioan parte
hartzeko.

Hasiera batean, maiatzaren 21ean Eibarko Coliseo antzokian egindako antzezpenean Madriletik etorritako epaima-
haiak ikusi du eta, zortea alde jartzen bada eta estatuko beste autonomia erkidegoetako antzerki taldeen artetik auke-
ratua bada, Madrilera joan beharko dira uztailaren lehenengo astean azken galan parte hartzera.

Antzezlana, *Etxebizitza konpartitua*, Marisa Martinezek idatzi eta zuzendutakoa, 50 minutukoa, hamabi antzezlek joka-
tua: Malen Larrañaga, Nagore Gonzalez, Ainhoa Santamaria, Amaia Arreitunandia, Leire Badiola, Iratxe Iparragirre,
Unai Centeno, Aitziber Andonegi, Maider Gorritiberea, Malen Aldalur, Nerea Arrate, eta Monica Otxagabia.

Kalaputxik zorionak eman nahi dizkie taldekide guztiei, sariketa irabazita zein irabazi gabe, urtean zehar egiten duten
esfortzuak izan du eta emaitza onik!

Bestalde, maiatzean izan ditugu, urte osoan zehar entsegatu eta entsegatu ibili ondoren, Akelarre taldeko gaztetxo-
enen emanaldiak. Bikainak guztiak, guraso, ikaskide eta herikide guztien gozamena eragiten asmatu zutenak. Aurten-
go lanak amaitu berri dituzte, baina hurrengo lanarekin noiz hasiko desiratzen izango dira antzezle gazteak.

Bejondeizuela guztioi!

 **Kirol
Berri**

Zure arrakasta posible da

Mutrikuko Kiroldegia - 943 60 31 75 Debako Kiroldegia - 943 19 22 62

Yoga
Aireto Dantza
Gimnasia Ritmica

www.kirolberri.com

ERRENTA AITORPENA EUSKARAZ

Hilabete honetan diru irabaziak ditugun herritarrok Errenta aitortpena egiteko kanpainan sartuta gaude. Bizitzako beste zereginetan bezala, hizkuntza aukera egitea tokatzen da horretan ere, eta Foru Aldundiak iaz errenta aitortpena egitean gipuzkoarrek egindako aukeren berri eman du berriki.

Gipuzkoa mailan, 382 mila aitortpen pasa egin ziren, eta horien %7 aurkeztu ziren euskaraz eginda. Eskualde mailan, berriz, Debabarreneko udalerrietan, aurkeztutako ia 30 mila aitortpenetatik ia bi mila izan ziren euskarazkoak, %6,5. Azkenik, gurean, Mutrikun, 2593 errenta aitortpen egin ziren, 297 euskaraz, %11,45.

Aurreko urteetako datuak hobetuz doazen arren, zalantzarik gabe, datu ezkorrak dira, oro har, Gipuzkoakoak, Debabarrenekoak eta Mutrikukoak ere bai. Izan ere, gurean adibidez, mutrikuarren %85 euskaldun bagara, nola da posible datu horiek horrela izatea?

Askotan gure aitortpena profesionalen eskuetan lagatzen dugu, banketxean dela edo aholkulariren batean dela, eta horiek egindako hizkuntza aukera gure borondatearen gainetik jartzen da. Bestalde, mekaniizatutako aukeren bidea egitean, telefono bidezkoa adibidez, euskarazko aukera egin ezik, erderaz egindakotzat hartuko da.

Hori dela eta, garrantzitsua da gure aukera euskarazkoaren alde egitea, bai telefonoa markatzean bai aitortpena egiteko txanda hartzean, bai aitortpena bera egitean ere. Gure esku dago Foru Aldundiko langileari, aholkulariari, edo banketxeko enplegatuari gure aitortpena euskaraz egin nahi dugula esatea. Eta gogora dezagun euskaraz egitearren gazteleraz eginda baino diru gehiago ez digutela itzuliko, baina kendu ere ez digute zentimo bat ere kenduko. Hortaz, guk, gurean, geurian, euskaraz!✕

MUTRIKUKO X. IKURRIÑA

Azken hilean trainerillen jardunaldiez gozatzeko aukera izan ondoren, ekainean hasiko da traineruen denboraldia eta azken urteetan ohizkoa denez, ekain hasieran jokatu da gure herriko X. ikurriña.

Kantauriko aurtengo bigarren estropan punta-puntan ibiliko diren traineruek Mutrikuren 800. urteurrenko ikurriña jokatuko dute Mutrikuko pareko uretan.

Mutrikuko Arraun Taldeak Udalaren laguntzarekin antolatutako jardunaldian gure herriko portua kolore anitzez beteko da, hori-berde-gorritz, hainbat jende etorrita geure-geurea den kirol ekitaldi honetaz gozatzera.

Aurtengoan trainerillen estropadetan hasi zaizkigun herriedek izango al dute aukerarik traineruetan parte hartzeko! Mereziko lukete beraiek, eta gure herriarentzat ere ohore izango litzateke.✕

ARRIETA
AUTOZERBITZUA

Aliprox

J.M. Altzibar etorbidea - 943 60 31 01

Joseba Iñaki Eleizgarai
masajista eta osteopatia

Tel: 630 788 059 - Konte kalea 22, Mutriku

MUTRIKUKO LEHEN BAPOREA

“Inesita” da Antonio Oianguren itsasontzi maketagilearen azken lana. Mutrikuko portuan 1907 urtean ainguratu zen lehenengo baporea; Pasai Donibaneko ontziorlan egina eta “Tolemin” anaietako gazteenak erositakoa. Hamasei metro luze eta hiru metro zabaleko ontzia, bisigu, papardo eta atunetan jarduten zuen, ez sare arrantzan, eta sei gizon ziren bere barnean lan egiten zutenak.

Ur geza eta ikatza behar zuten galdara irekitzen jartzeko, eta atunetan, hozkailurik ez zutenek, egun osoa egiten zuten abantean pertxalak zabalduta, eta gaua geldirik igaro ondoren, arrantzan egiten zuten bueltako bidea ere. Denbora bat geldirik egon ondoren, ia egun bat behar izaten zuten galdara berotzen behar adineko presioa lortu arte.

Argazkian ikusten den bezala, patroiak ere ez zeukan aterperik, eta zirak jantzita babestu behar ziren euritik. Branka aldean zeuzkaten kamainak, eta atzealdean arrain gordelekua. ✕

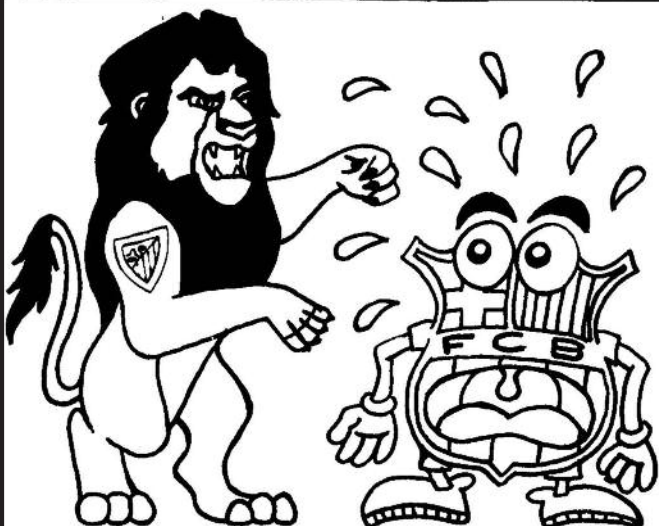
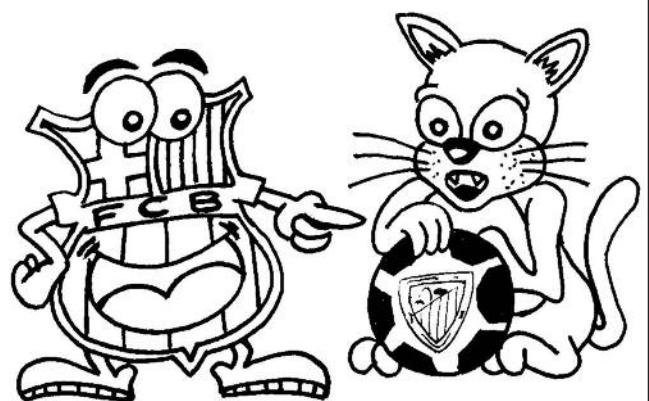
LEHENGO ERAKO EUSKAL EZKONTZA

Aurtengoan Mutrikuk hiri-gutuna jaso zuela 800 urte beteko direla ospatze aldera, Gure Ametsa Dantza Taldeak egun berezia antolatzeko konpromisoa agertu zuen. Iaz antolatutako dantza ikastaroari herritarrek emandako erantzun bikaina ikusirik, eta ikastaroaren bukaerako erromeriaren arrakasta ere bai, aurtengoan egun beteko ospakizuna antolatu nahi izan dute: Euskal Ezkontza.

Maiatzaren 30ean, zapatuz, izango da lege zaharreko ezkontzaren irudikapena, antzezpena. Egundik ekitaldia antolatuta, goizeko 10etan Ezkondeia joko dute sirenek portuan. Horrekin batera, dultzaineroak herriko kaleetan zehar jardungo dute girotzen. Ondoren, 11etan Ezkontideen kalejira hasiko da. Eguerdian, 12,30etan, Goiko plazan izango da Ezkontza, eta ezkontza ospatzeko, taloa eta txotx izango da.

Arratsaldean, 18,30etan San Miguel futbol zelaian Ezkontza ospatzeko Erromeria hasiko da. Hortik aurrera, batzuentzat eguna amaitu egingo da eta beste batzuentzat... onena hasi!

Hau guztia Gure Ametsa Dantza Taldeak antolatuta, herriko gainerako kultur taldeen eta udaletxeko kultur sailaren laguntzarekin. ✕

komikixa**josu ituarte “pitxame”****AMETSAK....****EGI BIHURTZEN
EZ DIRENEAN !!**

Dikeko obren geldialdia lau eta sei hil artekoak izateak aurreikusten du Jaurilaritzak

Ekonomin Dierboralei aurre egiteko, dikeak zabaltzen duten bloke handiak jarri behar dituzte, bereziki muturrean.

GARRIN SARAGAZA Baber dikeak amaitzeko, proiektu bakoitzaren aldetik behar diren diruak jakinarazten dira.

Sokari tiraka herriaren izena zabaltzea eskertu du berdel sariak

Gizartea Sigaren urte jaiaren larri menduko emanen du berdel sariaren inguruan Udalak emanen duen erabakia.

Argazkiak eta irudiak: Iñaki Lizarbe, Argazkiak eta irudiak: Iñaki Lizarbe, Argazkiak eta irudiak: Iñaki Lizarbe.

DOKUMENTALAK, EGUN HANDIARI IDEAK

Elkarriketa Berdel sariaren inguruan Udalak emanen duen erabakia.

«Beti nahi izan dut bertan batutako fosilak bertan egotea»

Osakidea Nafarroa Zerkatiko Europako antzinako beldunak gaur eguneko beldunak.

Argazkiak eta irudiak: Iñaki Lizarbe, Argazkiak eta irudiak: Iñaki Lizarbe, Argazkiak eta irudiak: Iñaki Lizarbe.

Alderdi denen onespina jaso du Udala eta Motric-en arteko hitzarmenak

Ekonomin Herrian gertatzen ari den 15 urterako lurraren eta lurraren arteko hitzarmenak.

GARRIN SARAGAZA Herrian gertatzen ari den 15 urterako lurraren eta lurraren arteko hitzarmenak.

«Akuakulturari, aurrera egiteko, indarrak batzea falta zaio»

Hezikuntza Lagunen urte jarraian, Akuakulturako jardunaldiak hartuko ditu Zabil Etxeak saioak gaur eta bihar izango dira.

Argazkiak eta irudiak: Iñaki Lizarbe, Argazkiak eta irudiak: Iñaki Lizarbe, Argazkiak eta irudiak: Iñaki Lizarbe.

Baserriarren aldekoa da aurten aurreikusten den inbertsio handiena

Udala Kalbaixoko erailen baliagarritasuna eta baserri bideekin batera, Saturrararen birgaitzea da proiektu azpimarragarria.

Argazkiak eta irudiak: Iñaki Lizarbe, Argazkiak eta irudiak: Iñaki Lizarbe, Argazkiak eta irudiak: Iñaki Lizarbe.

Kondearen Saturrarango lursailen desjabetze akordioa atzera bota dute

Ingurumena Salen berriak azaltzen ari diren proiektuak eta baliagarritasuna dira erabakiko arrazoiak.

Argazkiak eta irudiak: Iñaki Lizarbe, Argazkiak eta irudiak: Iñaki Lizarbe, Argazkiak eta irudiak: Iñaki Lizarbe.

Antzezle gazteen txapela lortzeko bidean

Kultura Marisa Martinezek zuzentzen duen institutuko taldea izango da Gipuzkoa, Araba eta Bizkaiko ordezkaria.

Argazkiak eta irudiak: Iñaki Lizarbe, Argazkiak eta irudiak: Iñaki Lizarbe, Argazkiak eta irudiak: Iñaki Lizarbe.

Ekintzailetasunari zuzendutako bi sarik herrian amaitu dute

Ekonomin Iniziatibaren saria Galtzek erabaki du. Herriko Udalak erabaki du.

Argazkiak eta irudiak: Iñaki Lizarbe, Argazkiak eta irudiak: Iñaki Lizarbe, Argazkiak eta irudiak: Iñaki Lizarbe.

EGIN ZAITEZ

lea-artibai eta Mutrikuko hitza

KO HARPIDEDUN!

- 8 orrialdeko kalitateko egunkaria, euskaraz
- Zugandik gertu gertatzen dena kontatuko dizugu
- 2006an Harpidedun Txartelarekin zozketa berri ugari!

DEITU 94 616 82 02ra!

Egunean 0,20 zentimoren truke

hitza

Zubikaraik azken agurra jaso du

Munduko onenak datur

HILETA HUNGIKARRA Bertsolarien arrauen artean izan zuten garaia.

BASOGINTZA

lehengo eta oraingo ofizioa

Basogintzan gertatutako ezbeharren inguruan istorio bitxi baten oihartzunak heldu zitzaizkigun Kalaputxira. Hori dela eta, basogintzari atal bat eskaintzea pentsatu genuen, eta Mutrikuko mendietan sakabanaturik dauden ezbehar horien testigu isilak diren gurutze batzuk bisitatu ditugu. Ez dugu aurkitu istorioa guri kontatu bezala gertatu izan zen frogarik; baina, hala ere, gaiak merezi duelakoan, une ezberdinetan basogintzan aritu izan diren Jose Mari Mugerza "Iturritza" eta Jose Juan Arruti "Gaztañadi" rekin egon gara alor horretan beren bizibideak konta ziezazkiguten.

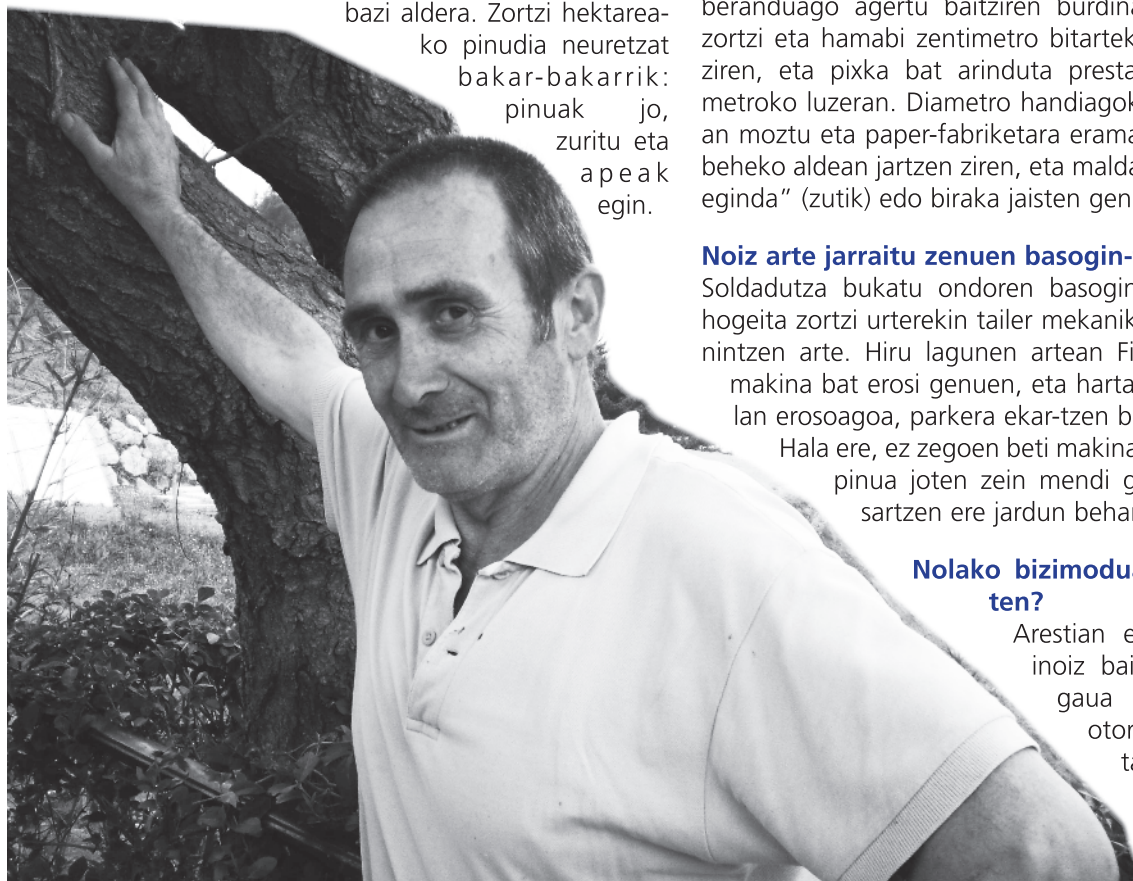
Santabata aldean aurkitu dugu Jose Mari Mugerza "Iturritza" lurak txukuntzen; eskuartean zeuzkan lanabesak utzi, eta solasean hasteko hurbildu zaigu.

Noiz eta nola hasi zinen basomutil lanetan?

Egia esan, geure buruak ez ditugu inoiz basomutiltzat hartu; portugaldarrak eta horrelakoak genituen guk hala-kotzat. Gure basoko edo mendiko lanak baserrikoen osagarritzat eduki izan ditugu beti; batetik, aldizkakoak izaten zirelako, eta bestetik, mendia ez zelako izaten gure ohiko bizilekua, beste basomutil horiena bezala.

Ni neu hamazazpi urterekin iturgintzan hasi nintzen, eta soldadutza Gasteizen betetzen ari nintzela arratsaldeak libre izaten nituenez, Arabako Artziniega herriko mendietan jardun nuen basogintzan, serio samar, sos batzuk irabazi aldera. Zortzi hektarea-

ko pinudia neuretzat bakar-bakarrik: pinuak jo, zuritu eta apeak egin.

Basogintza baserriko lanen osagarritzat hartu izan dugu. Inoiz ez dugu geure burua basomutiltzat hartu

Hori bai, kamioiak kargatzeko laguntza izaten nuen.

Kalekumeok ez dakigu lan horien berri. Azalduko al dizkiguzu azaletik bada ere?

Beti ez da era berean egiten lana. Nire kasuan, bakarrik egonda, motozerrarekin bota eta adarrak moztu ondoren, zuritu egiten nituen hartarako palekin eta lehortzen utzi gero, errazago moldatzen nintzelako. Sasoi hartan, erai-kuntzarako euskarriak egiteko apea asko egiten ziren, beranduago agertu baitziren burdinazkoak; diametroan zortzi eta hamabi zentimetro bitarteko neurrikoak izaten ziren, eta pixka bat arinduta prestatzen genituen hiru metroko luzeran. Diametro handiagokoak luzera berdinean moztu eta paper-fabriketara eramaten ziren. Kamioiak beheko aldean jartzen ziren, eta maldaren arabera, "gizon eginda" (zutik) edo biraka jaisten genituen.

Noiz arte jarraitu zenuen basogintzan?

Soldadutza bukatu ondoren basogintzan jarraitu nuen, hogeita zortzi urterekin tailer mekaniko baten lanean hasi nintzen arte. Hiru lagunen artean Finlandiatik zurtzeko makina bat erosi genuen, eta hartara jarduten genuen; lan erosoagoa, parkera ekar-tzen baitziguten enborrak.

Hala ere, ez zegoen beti makinari lana ematerik, eta pinua jotzen zein mendi garbiketan edo pinu sartzen ere jardun behar izaten genuen.

Nolako bizimodua eramaten zenuen?

Arestian esan dudan bezala, inoiz bai, baina ez genuen gaua mendian igarotzen, otorduak ere jantokitant egiten genituen; beraz, txukuna esango dugu. Aire librean, eguraldia-

ren menpe, baina, horretara ohitua nengoen; kezka gehiago izan nuen tailerrean hastean, ez bainuen neure burua egun guztian aterpean ikusten.

Eta segurtasun aldetik nola ikusten duzu orduko lan hura?

Astakeria iruditzen zait nola jardun nuen bakarrik Artziniegako baso hartan. Baso-lanak arrisku ugari ditu eta tentu handiz ibili behar da uneoro; alde fisikoak ere garrantzi handia du. Badaude, bestalde, kontu handiz ibiltzeko uneak norbere segurtasunerako zein mendiarentzat berarentzat: baso garbiketetan erabiltzen diren suak. Beti egon izan dira araututa, orain gehiago, baina kontu handiz ibili behar da, eta erabili behar diren teknikak ondo ezagutu.

Gaztañadiko Jose Juan Arrutirekin baserrian jarri dugu hitzordua, eta han aurkitu dugu belarra moztu eta batzeko makina gainbegiratzeko, lanean atera-koan arazorik eduki ez dezan. Eten du lana, eta gure galderei erantzuteko prestatu zaigu.

Frantzian ibilia zara basogintzan. Nola jo zenuen leku hartara?

Nik Markinako enpresa baten egiten dut lan. Kamioi eta ibilgailu ezberdinak ditu mendian, errepidean edo zeregin ezberdinetan jarduteko. Joan zen mende bukaeran haizete handiak izan zirela-eta, zuhaitz asko erori ziren Landetatik eta Burdeos bitarte horretan; hara bidali ninduen nagusiak "trailer" kamioi batekin, egurra garraiatzera. Horrela, urte eta erdi pasatxo igaro nuen lan horretan; denbora horretan, nagusiak hondeamakina bat erosi zuen aurrealdean baso lanetarako tramankulu bat zuena; baina, hura erabili behar zuen mutilak, ordea, ebakuntza bat izan zuen, eta nik ikasi nuen ordenagailu batek kontrolatzen zuen tramankulu hura erabiltzen. Trailerra hondeamakinatik aldatu eta berarekin ibili nintzen sei bat hilabetez mutila sendatu zen arte.

Nola egiten zuen lan tramankulu hark?

Leku lauetan zeuden basoak, eta bertara eramaten genuen hondeamakina tramankulua aurrean ezarrita. Prozesadorea bezeroen nahierara programatu ondoren, berak heldu, ebaki, etzan, garbitu, diametroak neurtu eta neurri- ra ebakitzen zuen: gure lana botoi bati sakatzea besterik ez zen. Leku desegokian aurkituz gero, arrastaka ekartzen zizkigun moztutako zuhaitzak. Egunean hiru edo lau trailer betetzeko gai zen makina, segurtasun aldetik inolako arazorik gabe.

Nola egiten zenuten bizimodua?

Baso nagusiek bungalowak ezartzen zizkiguten sukalde, bainu eta lotarako lekuekin, eta bertan bizi ginen lagun batzuk. Batek sukaldari lanak egiten zituen, eta denok arduratzen ginen garbiketa kontuez: bagenuen jantokietara joateko aukera ere, baina nahiago genuen gure gustuko janariak prestatu, merkeago ere gertatzen zitzaizkigunez. Lanean urruti baginen, bertara eramaten genuen geuk prestatutako janaria. Etxera astebururo etortzen ginen, beraz, bizitza arrunta; arruntzia nire izaerarako, beti gustatu izan zait-eta mugimendua, eta hura niretzat geldiegia zen: luze egiten zitzaidan eguna. Ahal izan nuen bueltatu nintzen neure lanera.

Eskerrik asko, Joxe Mari eta Jose Juan, gure irakurle-entzat izan duzuen begiruneagatik. Ondo izan. X

Gaur botoi bat sakatu besterik ez duzu; makinak egiten du guztia

ARANTZA UGARTE, SAL TSA ASKOTAKO PERREXILA

Urteak dira Oikiatik Mutrikurainoko bidea egin zuenetik. Baserritar peto-peto honek kresaletan ere ondo mugitzen dakiela erakutsi du. Lanez gainezka dabilen arren, tartetxo bat hartu du gurekin egoteko.

Oikian ere geldirik ezin egon...

Hamazazpi urterekin edo hasiko nintzen Herri Gaztedin. Garai haietan herriko taldeekin mendi irteerak, jaialdiak, Santaeskeak... eta antzeko ekitaldiak antolatzen genituen. Langile mugimendua ere ez zen nolanahikoa, gizarte kezkak eta euskararen ingurukoak pil-pilean zeuden, eta horien inguruan aritzen ginen. Asko irakurtzen genuen, bilera mordo bat egiten genuen eta gai horien guztien inguruan eztabaida mamitsuak egiten genituen. Oikiako ikastola ere garai hartan sortu zen, 8-10 umerekin

ekin genion proiektua gauzatzeari, andereñoa ordaintzeko dirua atera, zozketak... Orduan dena zegoen egiteko eta gogoz heltzen genion lanari.

Eta Oikiatik Mutrikura...

Hoegeita bat urtera arte Herri Gaztedin ibili eta utzi egin genuen mugimendua. Ezkondu ondoren Mutrikura etorri nintzen. Ni hemen etxekoandre arrunta nintzen. Gogoan daukat sukaldaritza ikastaro batean izena eman nuela eta hurrengo pausua gaueskolako klaseetara izan zen. Gero gaueskolako irakasle lanetara, gero AEK sortu zen, bien bitartean euskara ikastera joaten ginen Bergarara, Donostiako EUTGra... Euskaltzaindiako tituluak ateratzera... garaiak halakoak ziren eta gustura aritzen ginen. Markina-ko Lea-Artibai ikastetxean euskara irakasle bat behar zutela eta, hara joan nintzen, eta hortik berriz piztu zitzaidan ikasteko gogoia. Bitartean, 25 urtetik gorako sarrera froga egin eta pedagogia ikasten hasi nintzen UNEDen, baina ez nion behar beste denbora dedikatzen ikasteari. Langabezian gelditu nintzenean erabaki nuen EHUr joatea kazetaritza ikastera. Bost urteko karrera egin nuen jende gaztez inguratuta, lagun berriak egin nituen, eta horrek asko gaztetu ninduen. Hogeita hemezortzi-hemeretzi urterekin Euskadi Irratiko bekaduna izan nintzen eta berrogei urterekin ETBko bekaduna. Ez dago adin gazterik edo zaharrik, praktikak egiten ziren eta tokatzen zena egin behar: informatiboetan, magazinetan... Euskadi Irratian 6 hilabete egin nituen bekadun gisa eta beste 6 kontratuarekin. Euskal Telebistan urte eta erdi egin nuen kontratuarekin. Hauek bukatzerakoan Egaña lantegian aritu nintzen komertzial lanetan (ez zen batere lan erakargarria...) eta hemengo ere bukatzean berriz komunikabide mundura, irratora itzuli nintzen, udako magazineta. Unitate Ibiltariarekin lan asko egitea tokatu zitzaidan eta hamaika anekdota eta bitxikeria gertatutako naiz. Irratian 3-4 urte egin nituen. Kazetaritza ikasten ari nintzela, hirugarren urtean edo, *Egin* egunkarirako herriko korrespontsal lanak ere egin nituen, egunero-egunero idatzi behar nuen eta lanak ematen zizkidan berriak aurkitzeak.

Camping
Galdona
JATETXE ETA ERRETEGIA
Galdona Baserria
Tel. 943 60 35 09 MUTRIKU

SUKALDEKO ALTZARIAK
EBANIZTERIA
OKILA AROZTEGIA S.L.
Txirritxa - Mutriku
Tel. 943 60 40 18 - Faxes: 943 60 31 03

Eta gaur egun irakasle lanetan...

Euskara eskolak emateaz gain, komunikazio lan batzuk egiten, batxilergoko aldizkarian lanean, irratiko arduran, eskolak kanpora begira egiten dituen ekintzetako ardura eramaten... Galtza bete lan dut, baina gustura nago. Eskolak ematea da gehien gustatzen zaidana, gazteekin oso eroso sentitzen naiz. Leku pribilegiatu batean nagoela sentitzen dut. D eredutik datoz, euskara ingurutik datoz, ondo ikasitako gazteak dira, euskaldunak, eta hizkuntza maite dutenak. Oso gustura nago nire ikasleekin.

Eta lana bukatu ondoren, antzerki entseguetara...

Eta antzerkiak idatzi, zuzendu, plazaratu... Gogoan dut nire lehenengo antzerki lana, hemeretzi urte nituela idatzi nuen. ez nekien ezer antzerkitaz baina garai hartan inguruan sortzen ziren kezkez-eta idatzi nuen. Baserri giroa eta euskara ziren gaiak, lan ausarta eta lotsagabea zen, eta bati baino gehiagori ez zion grazia gehiegirik egin nik idatzitakoak baina egoera ere ez zen makala. Dena den, antzerkiaren zurrumbilo honetan kasualitatez hasi nintzela esango nuke, Goizeko Izarra ikastolaren 25. urtemuga zela eta. Ni garai hartan argazkiak ateratzera joan nintzen eta antzerkia zuzentzen bukatu nuen. Ez galdetu nola, nik neuk ez dakit eta. "Markesaren alaba" egin eta beste asko eta asko etorri dira atzetik. Batzuk neuk idatziak, beste batzuk euskaratuak, gertaeretan oinarritutakoak, asmatutakoak... Batzuetan nekea sortarazten dizu dramagun erritmoak eta besteetan, aldiz, zure lanetik desbideratzen laguntzen dizu.

Eta beste lan bat ate joka...

"Mutrikuk 800 urte, 800 aldarte". Antzerki historikoa da, 800 gertaera, 800 animo, 800 desanimo... Herri baten gertatzen diren egoerak dira. 800 urtetan milaka egoera pasa dira. Lehenengo egin dudana dokumentatze lana izan da. Lan horretatik egoerak sortu. Alde batetik gertaera historikoa kontatzen da, eta beste aldetik herriaren hitza dago, herritarren ahotik. Herritarren bizipenak, sentimenduak, protestak, pozak, nahigabeak... Hirurogei lagunetik gora dira parte hartuko dutenak. Kanean egingo da, elizako eskaileretan, eskenatoki hobeagorik ez dago! Bi errege ditugu, bi mementu desberdinetan. Batek herriko mugak zehaztu zituen, eta besteak herri gutuna eman zion Mutrikuri. Bertsolari bat ere izango dugu, eta historiaren haria kontalari batek eramango du. Gainerakoa antzeztua izango da. Batzuetan agintariaren ikuspegia agertuko da, eta beste batzuetan herritarrena. Bale arrantzak ere izango du bere lekutxo...

Mutrikuko historiaren pasarteak ezagutu eta antzeztuko ditugu lan berrian, hirurogei lagun baino gehiagok

Denbora gutxitan ikusten den horrek denbora luzeko lana du

Ez da makala esku artean duguna, baina ni antzerki honetan zatitxo bat besterik ez naiz, beste denak ez badaude ez dago antzerkirik. Antzerki lan batean garrantzitsuena bere osotasuna da. Parte hartzen duen jendea. Era guztietan parte hartzen duen jendea. Hitz egiten duena, hitzik egiten ez duena, betelana egiten duena, jantziak prestatzen dituenak, atrezzoak prestatzen dituenak, musika jartzen duena, soinua kontroaltzen duena... Den-denak dira garrantzitsuak eta atzeko lanik gabe aurreko lanik ez dago.

Gogoangarria da, baita, jendearen seriotasuna, egunero-egunero entseguetara etortzen, egunero daukaten dena ematen. Nire lanik gogorrena? Antzerkia egiteko jendea "seduzitzea", eta erakustea egiten duen hori oso-oso garrantzitsua dela.

Esan dezakegu lana perfilatuta dugula, baina norbait animatzen bada etor dadila eta gustu handiz hartuko dugu gure artera. Betelaneke jendea nahiko gurek gureganatu, beraz, animatzen den horrek badu lekua antzerki honetan. x

PAGOAGA S.A.

iturgintza - berogintza - gasa
igeltsaritza - aroztegia

Tel.: 943 74 02 79 - 943 74 05 12

Faxa: 943 74 35 65 / e-mail: pagoagasa@euskalnet.net

San Antolin, 13 - 20870 ELGOIBAR

TELEFONOAK:
943 60 32 56
943 60 30 16
MUTRIKU

ARNOKO

V. MENDI LASTERKETA

Lasterketa bat antolatzeak badu, bai, meritua. Hori dela eta, Kalaputxiko kideak Burumendi mendi taldeko kideekin izan gara, Arnoko mendi lasterketaren antolakuntzako detaile guztiak ezagutu nahian.

Burumendi taldeak 2004 urtean antolatu zuen Arnoko lehenengo mendi lasterketa. Sarritan hurbiltzen zitzaizkien herritarrek herriko mendi lasterketa batean parte hartzeko gogoz baina aukerarik ez zegoela esanaz. Lasterketa antolatzearen ideia gustuko izan zuten, baina korrika egiteko lasterketa hutsa antolatzea ez zegokion mendi taldeari. Ez zuten korrika hutsezko lasterketa bat izatera mugatu nahi. Aukera polita izan zitekeen ingurua ezagutarazteko, bai herritarrei bai kanpotarrei. Baina korrikalarietara mugatuz gero, elitezko lasterketa egitea lortuko zuten eta hori ez zettorren bat elkartearen helburuekin: lasterketa herrikoia antolatzea dute helburu. Hortik, oinezkoek parte hartzearen ideia: "oinezkoei parte hartzeko aukera emanaz gero, nahi duten guztiek izango dute parte hartzeko aukera" diosku Arkaitz Elezgarai lasterketako teknikariak.

Ibilbearen berezitasuna azpimarratu nahi dute Burumendi Mendi Elkarteko kideek. PR GI-22a da ibilbidea, Mauleongo bidegurutzean hasi eta San Nikolas ermitan bukatzen dena. 24 kilometroko ibilbidea dugu, hasiera eta amaiera Txurruka plazan dela kontutan hartuz. Agustin Elorza lehendakariaren hitzetan, "ibilbidea luzea izan arren, erraz egin daitekeen horietakoa dugu". Bidea egiten dugun bitartean Mutrikuko inguruak ezagutzeko aukera dute korrikalari zein oinezkoek, herritar zein kanpotar askoren-

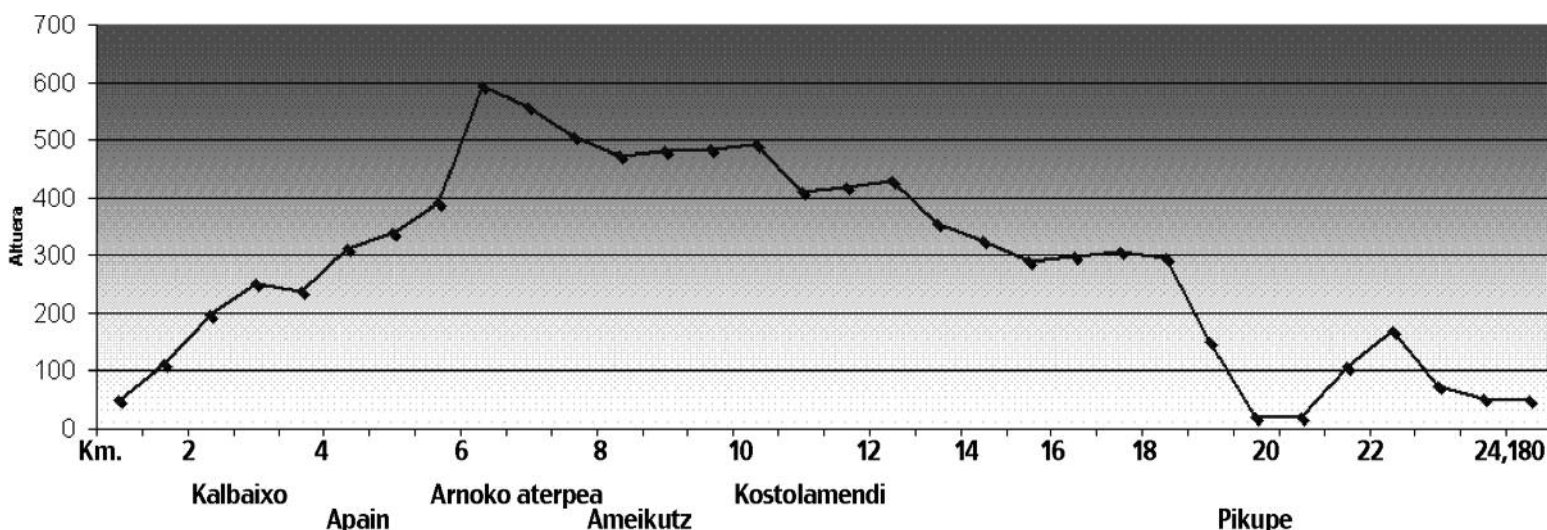
tzat inguru ezezagunak. Mutriku zeharkatuz, ibilbidean zehar zenbait altxor baliotsurekin aurkituko gara: Aritzeta-ko dorretxea (Aitzeta), Laranga (Langa) auzoa, Kalbaixoko ermita, Aparain (Apain) mendi-lepoa, Arnoko artadia, Ameikutzeko hiliarria, inguruko baserriak, Santakutz ermita, kostaldeko itsasertza eta, azkenik, San Nikolas ermita.

Noiz ospatu erabakitzea ez da erraza izaten antolatzailentzat. Egun egokia aurkitu behar dute eta horretarako baimenak eta dokumentazioak lortu behar, ez dadin inguruko lasterketaren batekin batera izan, federazioaren baimena, errepideetako segurtasunarena, udaletxearena, baserritarrena, erantzukizun zibila, aseguruak, DYaren asistentzia...

Publizitatea ezinbestekoa da guztia aurrera eraman ahal izateko. 2004 urtean lehen babesleak lortu behar izan zituzten, eta herriko komertzioetan aritu ziren bila. Gaur egun ere, horrela lortzen dute komertzio, erakunde, tabernari, hotel zein enpresen babesletza, eta hauei esker izaten da opari eta zerbitzuen zati handi bat. Besteak beste, izena eman duten guztientzat detailetxoren bat, zozketarako opariak, eta edari-janariak (ezinbestekoa abituailamentuetan). Lasterketa irabazleentzat garaikurrak dituzte sarritzat gordeta. Arkaitz Elezgarai dioenez, "hasieratik erabaki genuen sariak garaikurrak zein txapelak izatea eta ez dirua".

Lasterketaren berri emateko hedabide eta inguruetan oihartzuna izatea beharrezkoa da jendea erakarri nahi bada. Horretarako, diptiko eta kartelak egiten dituzte urte-

Lasterketa herrikoia antolatzea dugu helburu, ez elitekoa

Hasieratik erabaki genuen sariak garaikurrak izatea eta ez dirua

ro eta inguruko herrietara bidali; horrekin batera, prentsa oharrak egiten dituzte. "Horrela lortu genuen lonut Zinca etortzea, 2005ean" dio lehendakariak. Gainera, lasterketak bere irudia izan zezan, Gotzon Santanderri lasterketako logoa egiteko eskatu zitzaion, eta oso gustura daude emaitzarekin.

Lasterketan parte hartzeko izena emateko epea ahalik eta azkarren zabaldu beharra dagoenez, dagoeneko Internet bidez izenak hartzen dihardute Burumendi Mendi Taldekoek eta lasterketa baino bi egun lehenago arte jarraituko dute. Oinezkoek, oster, lehenago zein egunean bertan apuntatzeko aukera izaten dute. Burumendiko antolatzaileen hitzetan, aseguru kontuak ongi adostuta egon behar dira lasterketa baino lehenago, horregatik ixten dituzte zerrendak hain goiz. Lasterketan gehienez 150 korrikalarik hartuko dute parte, izena ematean 20 euro ordainduta. Oinezkoek, berriz, 8 euro (izena aurretik emanez gero) edo 10 euro (egunean bertan) ordaindu beharko dute parte hartzeko.

Eguna iritsi baino bi egun lehenago bideari azken errepasoa ematen diote antolatzaileek, ibilbidea markatzeko eta, beharrezkoa bada, garbitzeko. Eguna heltzen denerako helmuga, kronometratzaileak, laguntzaileak, antolatzaileak, denak prest egon behar dira. Azken oinezkoek izena eman eta hor ekiten zaio Arnoko mendi lasterketari, goizeko zortzietan. Partehartzailea guztiak ahalik eta gusturen uzteko esperantzatan. ✕

Agurne Elorza

Burumendi mendi taldeko gainontzeko kideekin batera lasterketaren antolakuntzan dihardute Agustin Elorza (lehendakaria) eta Arkaitz Elezgarai (lasterketaren teknikaria). Bien hitzetan, esfortzuak merezi izan du, jaso dugun emaitzak hobeak izan baitira.

Zenbat denbora daramazue lasterketa antolatzeko?

Hiru hilabete lehenago ekiten diegu antolamentu kontuei, azken hilabatea gogorra izaten da, dena prest egon behar baita lasterketa egunerako. Edozein huskeriak dena pikutara bota dezake.

Zenbat lagun, guztira, antolakuntzan?

Antolakuntza lanetan ez gara Burumendiko kideok soilik aritzen; lasterketa egunean zehar 70 bat lagun izango gara guztira: abitualamentuetan, bidegurutzeetan, helmugan...

Eta zenbat partehartzaile, batez beste?

Korrikalariak, batez beste, 90-100 bitartean izaten ditugu. Gehienezko kopurua 150ekoa dugu. Oinezkoak, aldiz, 250 inguru izaten dira urtero. Eguraldiak zerikusi handia du, eguraldi txarra egin duen urteetan jai-tsi egin da partehartzaile kopurua.

Anekdota bereziren bat izango duzue...

Urte batean, bi oinezko Ondarroara iritsi ziren, ibilbidean nahastuta. Joan den urtean, ibilbidearen azkeneko errepasoa egitean gaizki jarri genituen kilometroak. Egunean bertan, goizean goiz, akatsa konpontzera joan behar izan ginen.

Non eta noiz izango da lasterketaren aurkezpena?

Aurten Luardon izango da, maitzaren 22an iluntzeko 8etan. Gainontzeko informazio guztia gure web-gune berrian aurkitu dezakezue: www.burumendi.org.

Juan Mari Bernaberentzat mendizaleen omenaldia

Zenbat lagun elkartu ziren ez genuen zenbatu. Edozein kasutan, asko, lagun asko elkartu ziren Burumendi Mendi Elkartek deitutako omenaldira. Saio xumea, xume bezain ederra, Juan Mariri berarentzat ez baina lagun batentzat gustatuko litzaiokeenaren antzera.

Goiko plazatik irten eta Kostolan barrena Arnora igo, Arnoko aterpean Ingurumen udal batzordearen ekimenez jarritako *Arnoko mendigunea* ormairudia inauguratu, eta handik Apaina, Juan Mari Arrieta *Bernaberen* errautsak zabaldu ziren inguruan ipinitako monolitoa inauguratzera, Luki Maidaganek egindakoa. Ondoren, Kankik eta koadrilak prestatutako txorizo muturra jan eta etxera, Apaingo amabirjinari kirik eginda.

Juan Mari Arrieta Jauregialzo, berak esan eta izenpetzen zuen moduan, 2008ko otsailaren 20an zendu zen. Urtebete beranduago, Burumendi Mendi elkarteak omenaldia eskaini nahi izan dio, elkartearen kide, presidente, eta sustatzaile izandakoari. Burumendiko zuzendaritza taldeko ordezkari batek adierazi duenez, "Juan Marik merezi zuen honelako omenaldia. Horregatik pentsatu genuen omenalditxo hau egitea eta Apainen monolitoa jartzea, beretzat zelako, eta baten batek merezi bazuen halakorik, berak merezi zuelako".

Arnora Apaindik igo nahi duenak, aurrerantzean, Juan Mari Arrieta *Bernaberen* ondotik pasatuko da, eta ziurrenik, Apaingo Amabirjinak bezala, lagun eta zain-tzaile izango du Arnoko bere ibilaldian.

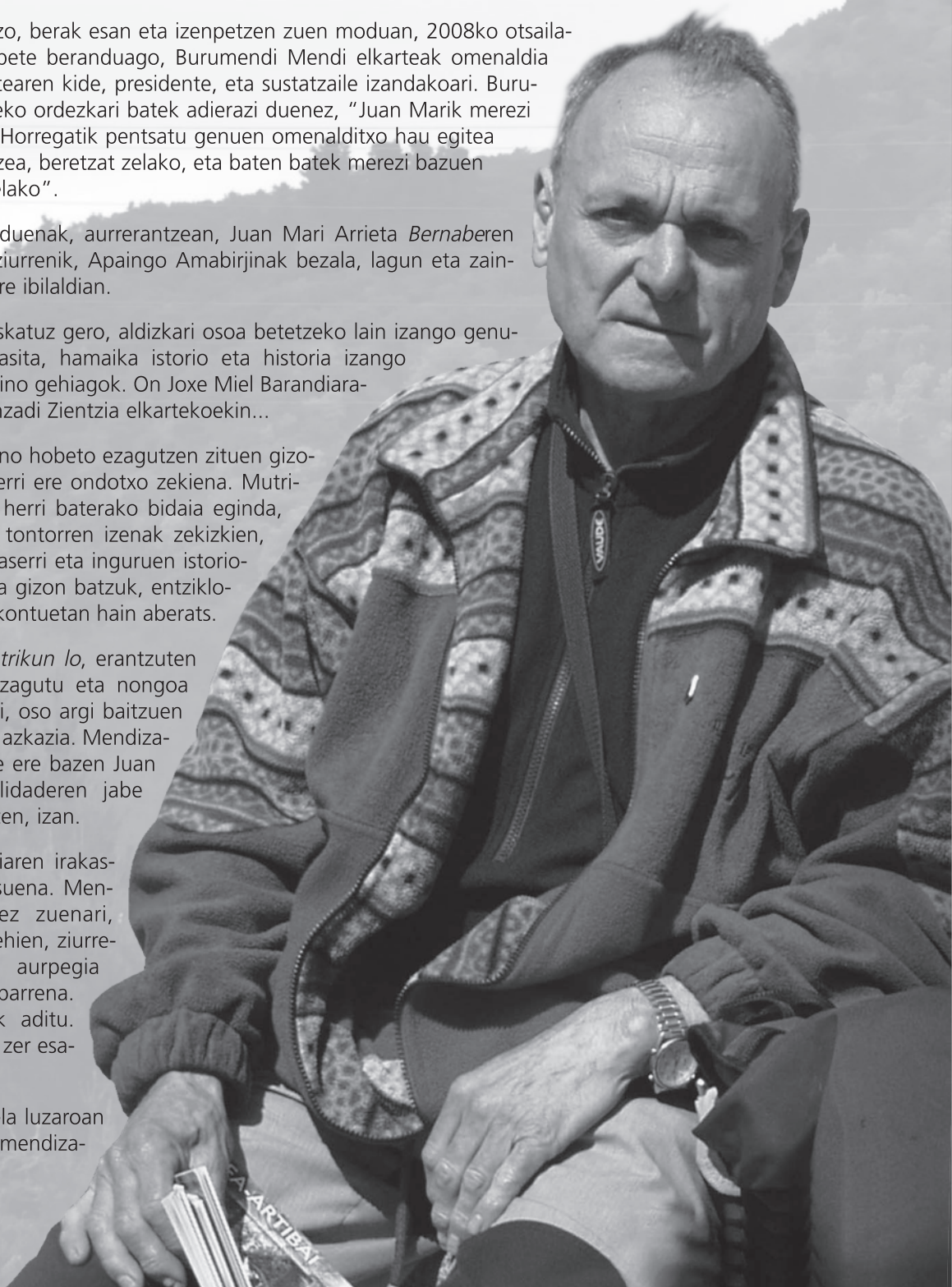
Juan Mariri buruz iritziak eskatuz gero, aldizkari osoa betetzeko lain izango genuke. Gaztetan lagunekin hasita, hamaika istorio eta historia izango zituen kontatzeko batek baino gehiagok. On Joxe Miel Barandiaranekin bizi izandakoak, Aranzadi Zientzia elkartekoekin...

Arnoren inguruak inork baino hobeto ezagutzen zituen gizona, inguru zabalagoaren berri ere ondotxo zekiena. Mutrikutik Euskal Herriko beste herri baterako bidaia eginda, begi bistan zeuden mendi tontorren izenak zekizkien, baita horien inguruetako baserri eta inguruen istorioak... Halakoak izaten baitira gizon batzuk, entziklopedietan jasotzen ez diren kontuetan hain aberats.

Euskal Herrian bizi eta Mutrikun lo, erantzuten zion mendietan barrena ezagutu eta nongoa zen galdetzen zion jendeari, oso argi baitzuen nondarra zen bera eta bere azkazia. Mendizale ez ezik, euskal kulturzale ere bazen Juan Mari, beste hamaika abilitaderen jabe bezala. Ur bilatzaile ere bazen, izan.

Hala eta guztiz ere, mendiaren irakas-kuntza zuen zaletasun sutsuena. Mendia erakutsi ezagutzen ez zuenari, horretxek betetzen zuen gehien, ziurrenik. Ikustekoa zen haren aurpegia ume gazteekin mendian barrena. Berak kontatu eta umeek aditu. Juan Mari pozik eta umeak zer esanik ez.

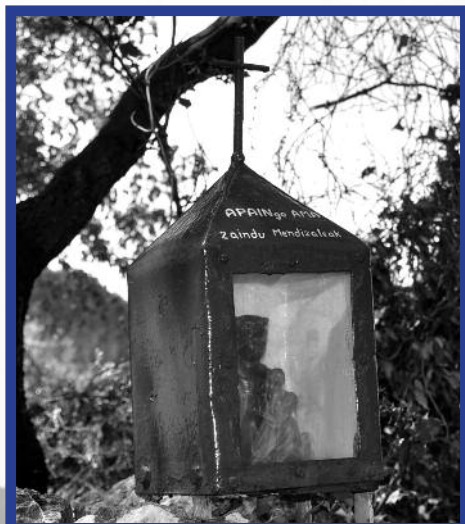
Agur, *Bernabe*, izan zaitezela luzaroan Mutrikuko eta inguruetako mendizaleen bihotzetan.✕

Halaxe dio Apaingo amabirjinen etxean idatzitako mezuak.

Aspaldian, baina, mendiaren eta mendizaleen etsaiek apurtu egin dute kutxa eta haren barruan bake santuan dagoen amabirjinari burua moztu ere bai. Zorionez, Burumendiko lagunek konpondu dute egingadako kaltea.

Bistan da batzuek bakean dagoena bakean lagatzen ikasi beharra dutela oiraindjo.✕

Aurrerantzean Arnoko mendiguneari buruz gehixeago jakingo du Arnoko aterpetik iragaten den mendizaleak. Izan ere, maiatzaren 10ean, Juan Mari Bernaberen omenaldiarekin bat egindako ekitaldian, udaleko Ingurumen batzordeak, Arno Berpiztuz ekimenaren barruan, Arno-ri buruzko ormairudia aurkeztu baitzuen.

Ekitaldi xumean, Ingurumen batzordeburu Iñigo Agirrek eta Debanatura elkarteko ordezkariak ormairudiaren nondik norako nagusiak eman zituzten.

Labur esanda, ormairudian Arnoko fauna, flora eta elementu etnografikoak jasotzen ditu ormairudiak.✕

BERTSO PAPER S

Jabier Díez Zamora "Atila"

"Atila" deitzen genion Jabier Díez lagunak 45 urte izango lituzke bizi bailtz. Bizitza gogorra izan ondoren, 26 urte besterik ez zituela aurkitu zuen heriotza, izan zuen bizitza bezain egoera gogorean.

Orain 20 urte igaro ondoren, berataz gogoratzen naizenean haurtzaroko eta gaztaroko oroitzen eta irudi atseginak besterik ez zaizkit etortzen burura. Diotenez, selektiboa da gizakion oroimena. Hobe horrela!

Irakurri nahi duenak, hor dauka orduan idatzi nuen bertso sorta. Alde teknikotik aztertuz gero zuzendu edo hobetu beharreko gorabeheraz gain, "bete lan" dexente ere ikusiko du. Bere garaian, ordea, Atilarekiko "bete beharreko lana" nuela iruditu zitzaidan eta, bihotzez eta saminez sorturiko bertsoz "bete nuen lana".

Atila, zuri berriz, zauden tokian zaudela: zaude ondo, zaude lasai eta... besarkada bat.

Xabier Uranga Larrainaga

Jabier Díez Zamora "Atila"

Xabier Uranga, 1990 urtea

6. edizioko 1. saria

1.-

Jira ta bira, nola dabilen
bizitza honen gorpila,
bere gisara banatzen beti
lurtarron patu umila,
zorion puska bat batzuetan
sarritan zoritxar pila,
hala izan ez zedila
bide berriaren bila (bis)
hurbildu zinen "amets" saltzaile
hoiengana zu, Atila;
eta bizitza lapurtuz gero
itzuli zaituzte hila. (bis)

2.-

Lapur zikinak nahikoa ohostu
dizute lagun gaztea,
bertso hauetan, oraindik berriz
kentzeko beste tartea,
ez dute hori merezi eta
hobe hoiek baztertea
eta, Atila maitea
zuri soilik kantatzea (bis)
bizitza dena izan ondoren
nahiko beltz eta tristea;
halako baten lortu bait duzu
amesturiko bakea. (bis)

3.-

Zu izan zinen ume sasoiari
gure soroko zigarra;
argitasunez betetzen zuen
gau iluneko izarra,
orduan ere bazenun bide
berriak urra beharra,
aurkitu nahian iparra,
eginez apustu txarra (bis)
une hartantxe galdu zenuen
behin betirako indarra,
horrela, sagar arbola zena
orain da zuhaitz iharra. (bis)

4.-

Lorea fruitu bihurtzen den lez
heldu zen gure bizitza,
ustekabeen erre genuen
gure haurtzaro murrizta;
harrez geroztik ez dugu sarri
entzun izan zure hitza
nabaritu zure bitsa
eta zein triste gabiltza; (bis)
zergatik jasan behar dugun guk
halako mundu bortitza...
ai eskuetan izango banu
dena aldatzeko giltza! (bis)

5.-

Jabier Díez Zamora horrek
hartu zenuen atorra
probat asmoz, ea itsasoa
benetan den hain gogorra,
eta zitzazun arima ere
bihurtu guztiz lehorra,
lanerako zer alorra!
zein abentura gogorra! (bis)
somatu duzu ur pila hori
benetan dela egoskorra,
ez dizulako santa sekulan
ordainduko bere zorra. (bis)

6.-

Ona ta txarra bereiztu gabe
Zaldi Beltzaren itzala
babeslekutzat hartu zenuen,
jolasa balitz bezala;
baina gerora, aterpe hori
izan da herio-bala,
minbiziaren atala,
deabruaren azala... (bis)
Zaldi iluna indartsua zen
eta mutila makala;
bera sendotzen zihoalako
Atila, zu ito ahala. (bis)

SARIKETAK 25 URTE

7.-

Zeure anaiak, lepoan hartuz
jaso zuten zerraldoa;
pausorik pauso, segi aurrera
ekin azken eraso!!!

lepoan segi, aurrera hartu,
gure Jabier gaisoa,
hau nahastea betikoa!
asmoa eta gogoa; (bis)
esaidazu ba, eliza hortan
utzi al zenuen loa
ezagutzeko mundu honetan
falta zenuen Jainkoa? (bis)

8.-

Inorentzako ez zen izan lan
pozgarri edo samurra,
gau ilun hartan lurperatzea
haren bizitza laburra,
horrelakoan sentitzen dugu
gizona zein apurra,
heriotza zein makurra,
horra guztion beldurra; (bis)
kanposantuan eman genion
lurtarrok azken agurra
eta, orduan bat egin ziren
Jabi eta Ama Lurra. (bis)

9.-

Hogeita sei bat urte bakarrik
bota dituzu munduan,
ez duzu luze igaro izan
zuk giza-basamortuan,
eta hor zaude, loak harturik
lurreko azken portuan,
bakearen inguruan
despedidaren orduan... (bis)
gero arte ba, gure laguna
ikusi arte, orduan;
berriro laister batuko gara
zu orain zauden zeruan. (bis)

10.-

Agur Jabier, agur Atila,
habi bereko txoria,
gehiegi ere gozatu gabe
utzi duzu lur txikia,
badakit laister ahaztuko dela
zutaz gure Euskal Herria,
ta hilerriko harria
da azken oroigarria; (bis)
baina laguna, bidaia izan
ez dadin hain bakartia,
gauza handia ez bada ere,
tori nire oparia. (bis)

Haizeak

Oier Arrizabalaga, 1990 urtea
6. edizioko Gazteen maila

Denok onartzen dugu puzkerrak
botatzea osasuntsua dela, baina
non eta noren aurrean botatzen
diren kontuan hartu behar izaten
da.

Haizez eta umorez betetako lau
bertsotan, Oierrek primeran isla-
tzen ditu ingurukoekin izan ohi
dituen konflikto haizetsuak.

1.-

Justiziak zigortu
behar omen luke,
nere familikoek
horixe nahi dute.
Nire puzkar hauetxek
hats txarra sobrate,
nazkaturik naukate
horrela noiz arte?
Haienak bereziak
goxogoak ote?

2.-

Gorputzeko haizeak
mugitzen hasita,
puzkarrak ihes zaizkit
ozen ta ixilka.
Batera hasi dira
denak garraxika,
kexak jasotzen ditut,
hau erretolika!
Itxura denez hauei
sudurrean pika.

3.-

Udazkena heldu da,
hau garai bikaina!
baina etxekoentzat
ez da atsegina.
Gaztain janakin dator
hona usain fina,
haizeak barra-barra
nik eutsi ezina,
sudurrak zabaltzeko
kriston medizina.

4.-

Bai andre ta bai gizon
edo andereño,
haizeak gordetzeko
ez jarri enpeino.
Halako alibixorik
ez dago gaurdaino.
Aholku bat bidaltzen
det zuenganaino:
kanporatzea hobe
gordetzea baino.

Xalbador, Urepeleko artzaina

Xalbadorri buruzko lan hau egitean, bertsolari handiak abesturiko eta ondoren jasotako bertsoetan oinarritu naiz, nik neuk asma-
tutako fikzio bati bidea emanez.

Urepelekoari jarri zioten gaia hauxe izan zen: *"Orain zure emazte hil zanaren soinekoari beste bi bertso"*. Eta hark:

*Pentsa zazute alargundu bat ez daike izan urusa
Dolamen hunek, oi, ez dezala anitz gehiago luza.
Orai urtea ziloan sartu andreñoaren gorputza
Haren arropa hantxet dilindan penaz ikusten dut hutsa.*

*Geroztik nihaur ere nabila guzia beltzez jantzirik
Ez dut pentsatzen negar eiteko ene begiak hesterik.
Ez pentsa gero, andre gaxoa, baden munduan besterik
Zure arropa berriz soinean har dezaken emazterik.*

Badakizu sekula ez zinela nire gustukoa izan; badakizu ikusi zintudan momentu beretik, nire ezkerreko begiaz zeharkatua izan zinela; badakizu gau hartatik aurrera gorroto izan zaitudala; badakizu zure presentzia hutsak, infernuko ateetara bidaiatxoren bat suposatzen zidala; badakizu izugarrizko inbidia nizula; badakizu zure gauza oro desira nuela; badakizu... Gauza askoren jabe zinen, baina zuk, betiko zure postura apala mantenduz, ez zenidan sekula txintik ere esan, isiltasunak babestuko bazintu bezala.

Gizarajoa, beti izan zara inuzente hutsa. Baina ba al dakizu zer den gehien harritzen nauena? Berak zu aukeratu izana, ni baino gehiago izango bazina bezala. Hau bai hau paradoxa, baserritar txepel bat, inguruetako mutilik dirudun eta ospetsuenaren aurrean, eta baserritar astapotoak irabazi behar. Zure eskutik helduta joan zen, irribarretsu dantza egitera. Orduan, maleziaz beteriko herriarren begiradek nire sorbaldan nola jotzen zuten sentitu nuen, belarriak gorri-gorri nituen amorraren amorruz; baina noski, zuri bost axola.

Zeruko izarrek babesten nindutelarik etxerako bide ilun eta hotzean, jabetu nintzen, (jada beranduegi zureztat) nire arimako txokorik ilunenean kokatua egongo zinela betiko. Gau hartan, malkoek armaia sare bat josi zuten nire masail bustien gainean, lurra beren heriotza tristea izan aurretik. Begiek min egitera arteko kolore gorria hartu zuten, ezer ez ikustera iritsi nintzen arte. Huraxe izan zen negar egin nuen azken aldia.

Nire nahien kontra, gau hartatik aurrera ez dut pertsona bera izatea lortu, eta guztia zure erruz. Nik bera bakarrik nuen maite munduan, eta zuk eskuetatik lapurtu zenidan supituki, nire harridurazko begiradaren aurrean. Inoiz gogoratu ahal izango dudan perfekziorik ederrena izango da, soinu, irribarre, xarma eta graziarekin josia baitzegoen, nik betidanik amestu izan dudana, hain zuzen ere. Espero dut, momentua ederki disfrutatuko zenuela, zorritsu hori!

Urteak pasa ahala, zuen itzal bilakatu nintzen, gauzez eta egunez, baita bion arteko maitasunaren lekuko ere, zuen ezkontegunean. Zuen arteko besarkadak, musuak, belarriara xuxurlaturiko hitz ederrak, igandero oparitzen zenizkion arrosa gorriak, Urepeleko ermitara egiten zenituen txangoak... Guztia, guztia daukat ongi gordea nire memoriaren kutxan. Itzaletatik bada ere, bere bizitzan sartzea lortu nuen. Suizidiotzat hartuko duzu nire jokaera, eta ez zabilta batere oker, muga guztiak zeharkatu eta urteen poderioz berdin eta fresko mantendu den maitasun zoriontasun hark, gorputz guztia, errailetatik hasita, astintzen baitzidan. Baina nire maitearen liluragarritasuna kontenplatzeak eskatzen zuen ordaina zen hura.

Bat-batean guztia azkarregi gertatu zen: goizean poza eta alaitasuna kaleetatik zabaltzen bazebilen, arratsaldean ospitaleko logela desolatu batean aurkitzen zen etzanda, hamaika tutuk bizitzaren esperantzari eusten ziotelarik. Jaungoikoari egin genion erregu, baina otoitz guztiak alferrikakoak izan ziren, arratseko 20:13an bere arimak paradisura hegan egin baitzuen. Nekez ahantziko dut bere gorputz perfektua maindire zuri batez estali zuteneko unea, azken aldiz kontenplatu ahal izango nuen une bera.

Denboraldi luzea pasa zenuen txapelketetatik at, ezin baitzenuen bere galera onartu, nik bezalaxe. Egunero kausitzen nituen behin eta berriz zuei bioi ateratako argazkiak; ez banituen bere begi eder handi horiek ikusten, zuri-beltzeko argazkietan bazen ere, zeharo zoratzera heltzeko kapaz nintzen. Hilabeteak pasa nituen nire etxean sarturik, zure inguruko inolako berririk jaso gabe, baina igande arratsalde batean irratia sin-tonizatzearekin batera, zure ahotsa entzun nuen:

*Andrea ez dut nik hartu geroko menturan
neguaz pentsa gabe maitatu dut uda.
Bainan oraintxe jartzen ari naiz dudan
gero ta maiteago zergatik zaitudan.*

*Zure egina nauzu muina ta hezurra
hola pasako zela banuen beldurra.
Oraino ere zurekin ni beti gustura
zutan kusi nuena ez baitzen gezurra.*

Amorruak, berriro gogoratzen ez nuen bezala eztanda egin zidan gorputz barnean. Irratia lurrera jaurti nuen kolpe batez, eta sukaldean nuen egurrezko besaulkia erabat txikitu. Nolatan eduki zenezakeen horrelako adorea, emaztea hil eta handik hilabete batzuetara berriro oholza batera altxatzeko? Aurpegira egin zenidan iseka.

Orduan, berriro ere igandero-igandero ekin nion herriz herri ibiltzeari, Euskal Herri osoa zeharkatuz, zure ditxosozko txapelketa eta topaketatara joateko.

Zuganako nuen gorroto amaigabe hura gero eta handiagoa zen ene bihotzean.

Aldudun 1961ean Uztapiderekin bota zenuen bertso hura ere gogoan dut, nirekin ez baitzenuen hori egin nire printza zeureganatu zenuen gau hartan.

*Kasu hunetan nehoiz munduan gertatu ote da nehor?
beheragotik ere guztiak nahiz gintazken erorkor.
Ez, Uztapide, nihurtur banoa, otoi etzaitela eror
berdin zu hantxet hil eta gero hila litake Xalbador.*

Baina inoiz nire belarriek eta begiek miretsi ahal izan duten Txapelketarik ederrena, 1967ko ekainaren 11an, Donostiako Anoeta pilotalekuan eginikoa izan da, ezbairik gabe.

Euskal Herriko finala zen, pilotalekuko atmosfera bero-bero zegoen, armailak gainezka. Ni azkeneko ilaran nengoen jarrita. Derrepentean, aurkezle eta gai jartzaile Alfontso Irigoienek mikrofonoa hartu eta zera esan zuen: "Juraduak hartu du erabakia, eta Uztapiderekin jokatu du... Xalbadorrek". Ikusleak haserre ziren, guztiek iseka eta txistuka aritu ziren zure kontra bost minutu eta erdi luzetan. Hala ere, zuk, zure apaltasun horrekin, guztiak mutu utzi zenituen honako hau esatean:

*Zuek ez bazerate kontentu, errua ez daukat, nik
Txistuak jo dituzute baina maite zaituztet orainik.*

Ezin izan nuen txalo zaparrada hura jasan, nazka soilik sentitzen nuenean zuek. Nolako inozoa izatera irits daiteke ikusleria? Hortxe izan nuen erantzuna. Segituan altxatu eta etxera joateko bideari ekin nion, zuregana zuzenduriko biraoen artean.

Orduantxe konturatu nintzen ezin nuela egoera hura gehiago jasan, ezin nuela berriro ikusi nola hartzen zenidan pultsua "zoriontasunerako" bidean.

Orain, agian, jabetuko zara guztiarekin.

Bederatzi, bederatzi urte geldo behar izan nituen zure bizitzarekin behin betiko amaitzeko. Lehen aldiz begiak irekitzen ikusi zintuen herrian bertan, zure gorazarrea disfrutatu zuten guztien aurrean, zure herriko plazan, Urepelen. Nahita

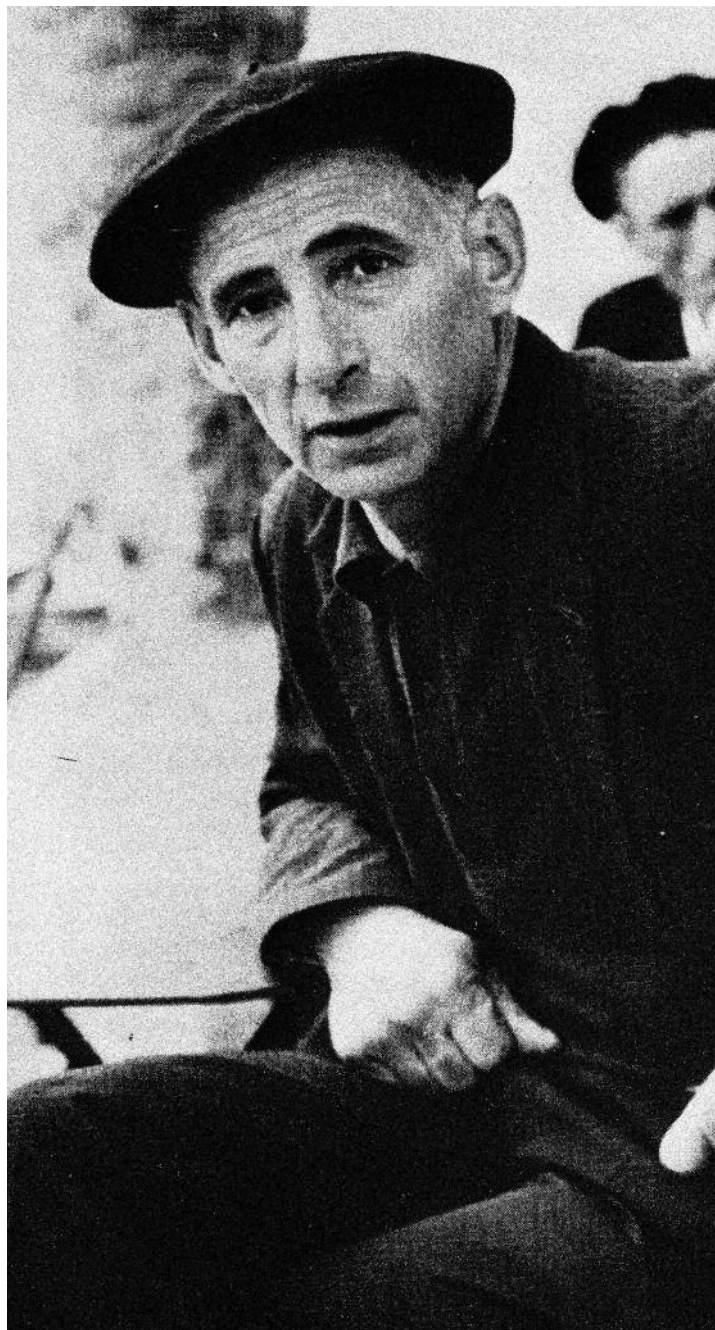
ere ezin izango zitzaidakeen hain eder atera: oholztan zure pasioarekin gozatzen ari zinela, herritar guztien belarriak zure hitz leunen edertasunarekin zorabiatzen ari zirela. Danba! Nire tranpan erori zinen tentel, inuzente alena, ume txiki hark, eskaini zizun ura edatean. Zure bihotzak ez zuen gehiago taupadarik sortuko, guztion onerako, nire onerako, jada infernuak iren-tsi zintuen.

Eta hemen naukazu, nire garaipena disfrutatzen 15 urte geroago, nire ametsetakoa dama lapurtu zenidan toki berean.

Zure galderari erantzun eginez: ez, ez daukat inolako damurik egin nizekizun putakeria guztiengatik. Zuk merezia zenuen.

Adiorik garratzena, ene Xalbador.

Francisco Eleuterio Martin
(Batxilergoko lehen mailako ikasle baten lana)

...zorionak beti... hemen gatoz gu...

zorionak zuri...

PILI KATXO

Ez gaitxun hasiko orain urtiak kon-tatzen! ZORIONAK PILI!

IZEI

Zorionak etxeko mutil haundiari lehenengo urtea bete duelako! Muxu bat Ama, June eta Aitaren partez.

IZARO

Apirilaren 2an urteak bete zituen gure etxeko sorgi-nari Zorionak etxe-koen partez.

IBON eta AURORA

Zorionak bikote! Berandu baina seguru, e? Oso ondo pasa dezuela-koan, muxu eta besarkada haundi bat Eneko eta Titaren partez.

JULEN

Apirilaren 30ean zure urtebetetzea izan zenez, Zorionak aita, ama eta Kenairen partez!

**SEME-ALABAK, GURASOAK, AITON-AMONAK, LAGUNAK...
EDO BESTE EDONOR ZORIONDU NAHI DUZULA?**

HEMENTXE DUZU HORRETARAKO TXOKO EGOKIA!

**MERKE-MERKE, GAINERA,
DOAN DA-TA!**

**Utzi argazkia eta testua Kalaputxiren buzoian
edo**

kalaputxi@topagunea.com helbidera bidali

...zorionak ematera...

zer da? non dago?

KARTAZAHARRANEKO ETXEA

Izen horrekin ezagutzen dugu etxea hau; bertan bizi izan zen familiaren izenarekin. Ez zaio ematen beste zenbait etxe edo jauregi adinako garrantzirik, baina badu bere estrukturak arrantzale eraikinen xarmantasuna. Ontzigileen eskuak susma ditzakegu, bere zurezko ziriek, teilatuaren euskarri duen egurrezko egituran.

Badirudi bertan behera erortzen utziko dela, eta, agian, denbora tarteko, beste eraikin berri bat ikusiko dugula. Txoko honetatik galdera bat luzatu nahi diegu horren ardura izan dezaketenei: Ez al du merezi horrelako bitxi bat berritu eta bere ezaugarriekin mantentzea? Gure turismo bulegotik begiratu bagenio, erabilera anitzak ikusiko genizkioke. Ea bada, inor animatzen den Kartazaharraneko etxe hau mantentzeko bidea zabaltzen! ✕

Argazki Zaharrak

JUAN MARI SAINT GERONSEN JAUNARTZEA

1956 urtean, Madrilen

Carmen Osa "Etixerrenekua", Beliotegiko
Maria eta Justa Txurruka, Juan Mari eta Maria
Pilar Saint Gerons.

BAR TXOKO

1981 urteko kanpeonato
lokalean

Tente:

Aitor Idoeta, Ernesto Goenaga
"Txaparro", Etxeberria (entren-
nadore), Eduardo Lezertua, Benito
Nuñez, Jose Juan Borges eta
Martin Manzidor.

Kukulumutxu:

Pedro Malave, Bartolo Belaustegi,
Carlos Diez, Jose Antonio Azkue,
Guillermo Davila eta Julian Elez-
garai.

IÑIGOBELÉN
konde 3 - tfnoa. 943603701

argazki lanak
erretoko digitala
diseinu grafikoa
fotokopiak zuribeltzean/koloretan

euskal preso eta iheslariak etxera

ANSORREGI

Oinetakoak

Erdiko kale, 9 - 943 60 33 42

KALAPUTXI egiten
parte hartu nahi baduzu,
deitu **635748393**ra.
Gustura hartuko zaitugu!

MENDI IRTEERAK'2009

BURUMENDI, ARTIBAI, AURRERA, LUMENTZA,
ETA BURDIN KURUTZ MENDI ELKARTEEK
ANTOLATUTA

• Maiatzak 24

Jorrios (837 m., Karrantza)

• Ekainak 21

Itxaso-Artzamendi (931 m., Lapurdi)-Itsusiko
Aitzak- Bidarra

• Uztailak 3, 4 eta 5 / Palentziako mendiak:

· Cardaño Arriba-Peña Prieta (2538 m.)-San Glorio
· San Glorio-Corisco (2234 m.)-La Vueltona (1960 m.)

• Irailak 13

Ataun - Sarrastarri (996 m., Nafarroa) - Lareo -
Lizarrusti

• Urriak 25

Toloño mendilerroa (1271 m., Araba)
(Bazkaria Labastidako bodega baten)

• Azaroak 15

Kortakogain - Aumategi (1191 m., Elgeako mendi-
lerroa) - Ozaeta

• Abenduak 13

Deba inguruak.

ODOLA EMATEKO EGUNAK'2009

MUTRIKUKO ODOL EMALEEN ELKARTEAK
ANTOLATUTA

**ekainak 20 - abuztuak 20 - urriak 10 -
abenduak 19**

Egun guztiak barixaku, arratsaldeko
18.00etatik aurrera

ZINE FORUM

Hurrengo emanaldia, ekainak 5
Tiempos modernos (Charles Chaplin)
gabeko 22:30etan - Zabielen - doan
HURRENGOAK, KALEAN

maiatzak 22a, barixakua

IX. ASTE MUSIKALAren amaiera kontzertuak
Santa Catalina komenduan

maiatzak 24, domeka

LEHENENGO JAUNARTZEA

Jasokundeko Andra Mariaren parrokian

maiatzak 26, martitzena

Hitzaldia: BIZI-TESTAMENTUA

Anaiarte Biltokian, 17:00etan

maiatzaren 31ra arte

ARGAZKI ERAKUSKETA: ESENCIA

Esmeralda Zapparoli argazkilariaren lanak

Zabiel kultur etxean

barixakuetan 19:00 - 21:00; zapatuan 12:00 - 14:00 eta 19:00 - 21:00
igandean 12:00 - 14:00

maiatzak 26 eta 28; martitzena eta eguena

HISTORIA JARDUNALDIAK

Itsas ondarearen berreskurapena Euskal Herrian

Jose Antonio Apraizen eskutik

Zabiel kultur etxean, 19:00etan

maiatzak 30, zapatua

EUSKAL EZKONTZA

Goizean kalejira, eguerdian ezkontza, eta arratsaldean
erromeria.

ekainaren 5etik uztailaren 19ra arte

ERAKUSKETA: Udal Artxiboko Agiri Zaharren

Zabiel kultur etxean

ekainak 13, zapatua

MUTRIKUKO X. IKURRIÑA

Portuan, arratsaldean

ekainak 14 domeka

- **GORPUTZ EGUNEKO PROZESIOA**

- **ARNOKO V. MENDI LASTERKETA**

ekainaren 15etik 30era arte

ERAKUSKETA: Jostunen lanak

Luardo Etxean

ekainak 20, zapatua

HERRI-ANTZERKIA: "800 URTE, 800 ALDARTE"

Txurruka plazan, gauean

Zure establezimenduaren berri
mutrikuar guztiei emateko...

KALAPUTXI

Luardo etxea, behea · Barrenkale, 12 · Tel. 635748393
kalaputxi@topagunea.com

**EDOZEIN EKITALDI AGENDA HONETAN
AGERTZEKO:**

kalaputxi@topagunea.com
edo
635748393

DBH amaitu ondoren

Heziketa Zikloak Erdi-Maila

2 urtez

- Mekanizazioa
- Makineria eta linea eroanbideen instalazioa eta mantenimendu elektromekanikoa

Titulua: Teknikaria

Batxilergoa ikasi ondoren

Heziketa Zikloak Goi-Maila

2 urtez

- Proiektu mekanikoen garapena
- Fabrikazio mekanikoko produkzioaren programazioa
- Industri ekipoen mantenimendua

Titulua: **Goi-mailako teknikaria**
Proiektuetan oinarritutako ikaskuntza
Irakaskuntza Eleanitza

Goi-Mailako Zikloen ondoren

IMH Ingeniaritza Eskola

2 urtez + 3 urtez = eman 5ekoal

- 3 urteko lan esperientzia
- Ikasketak ordaindu lanean irabazitakoarekin
- Boloniako Itunean indarrean dagoen titulu europar ofiziala

Titulua: **Ingeniaria**
Ikasi eta lan txandakako metodologia
Irakaskuntza eleanitza

ATE IREKIAK (zikloak eta ingeniaritza):

Maiatzaren 30ean, larunbatean – goizeko 11:00etan

IMH - Azkue auzoa, 1 - 20870 Elgoibar - Tfnoa. 943 74 41 32 - imh@imh.es - www.imh.es

deskontuak altzari guztietan

erakusketa

akilape

Mijoa Industrialdea z/g MUTRIKU (GIPUZKOA)
Tfnoa: 943 60 43 34 _ 943 60 43 08 www.akilape.com

CÓNDOR

Arrain kontserbak

ZIZO BILLANTE HNOS. S.A.

Industrialdea Mijoa, s/n. P - 2.1 20830 MUTRIKU (Gipuzkoa) - ESPAÑA Telf. 943 - 60.31.41 / Fax. 943 - 60.44.39

E
12.00.566/SS
C.E.